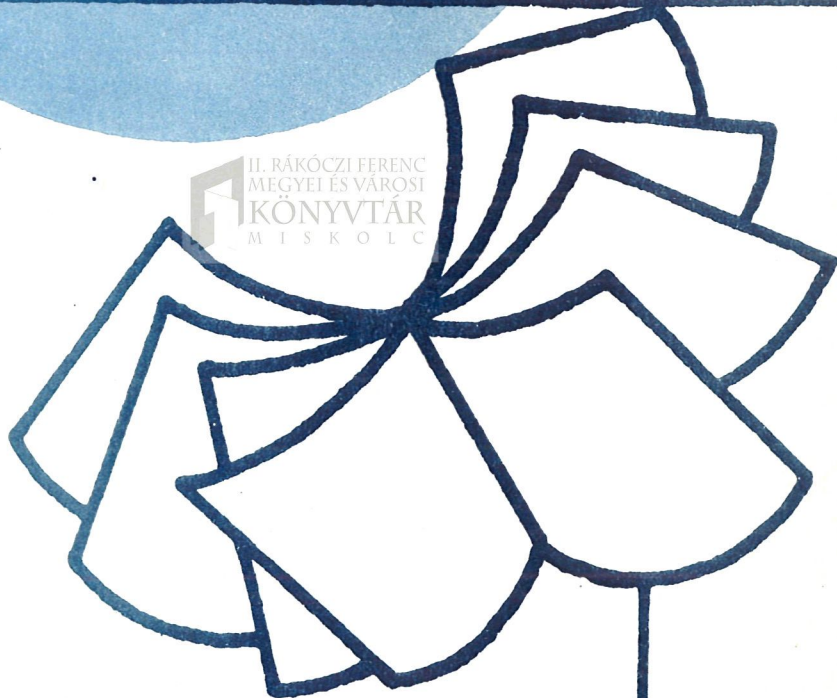

II. RÁKÓCZI FERENC
MEGYEI ÉS VÁROSI
KÖNYVTÁR
MISKOLC

Borsodi
Könyvtári
Híradó

1984. 1-2

Borsodi Könyvtári Híradó 1984. 1-2.

Borsod-Abaúj-Zemplén megye és
Miskolc város könyvtárosainak tájékoztatója

K é z i r a t g y a n á n t !

Felelős szerkesztő:

P ó o s i G u s z t á v
módszertani osztályvezető

A szerkesztő bizottság:

Dr. Benkő Csabáné, Csőry Lászlóné,
Dr. Környey Lászlóné, Dr. Mészáros Sándorné,
Tóth Gyuláné, Urszin Sándor

Kiadja:

a II. Rákóczi Ferenc megyei Könyvtár
Miskolc, Felszabadítók útja 11. sz.

Felelős kiadó:

Dr. K ö r n y e y L á s z l ó n é

EMLÉKÜLÉS SZÖNYI LÁSZLÓ
SZÜLETÉSÉNEK 60. ÉVFORDULÓJÁRA

A Magyar Könyvtárosok Egyesületének Borsod megyei Szervezete 1984. március 19-én fél 3 órakor a Miskolci Galériában SZÖNYI LÁSZLÓ volt megyei könyvtárigazgató születésének 60. évfordulója alkalmából emlékület rendezett.

Szőnyi László munkásságát egykori munkatársa, Hubay László, az SZMT Könyvtár igazgatóhelyettese és Slezsák Imre, az Edelényi Nagyközségi Könyvtár igazgatója méltatta.

Az emlékülés után a résztvevők megkoszorúzták Szőnyi László sírját az Avasi temetőben. A sírnál emlékező szavakat Urszin Sándor, a II. Rákóczi Ferenc megyei Könyvtár igazgatóhelyettese mondott.

Az emlékülésen elhangzottakat és Győri Erzsébet erre az alkalomra írt emlékező sorait a következő oldalakon idézzük.

EMLÉKEIM SZÓNYI LÁSZLÓRÓL

Szónyi Lászlóval 1956. decemberében találkoztam először. Ő akkor már négy éve a megyei könyvtár igazgatója volt, könyvtárszervező munkája révén országosan ismert szakember. Én pedig éppen egy újabb pályamódosításra készültem. Korábban is megfordultam már a könyvtárban, amely az országos jubileum alkalmából vette fel a vezérlő fejedelem nevét, de látogatásaim a kölcsönző részlegre korlátozódtak, ahol két kedves hölgy - mint utóbb megtudtam, Lovász Eta néni és Kluger Irmuska - segített eligazodni a katalóguscédulák tengerében és igyekeztek oszillapítani olvasási szomjamat. Kordos Laci bácsit a helyi írócsoportból ismertem, Szöllőssy Tiborral valaha együtt szolgáltunk. A könyvtár igazgatóját azonban soha nem látta, egészen addig az emlékezetes decemberi napig.

Közös barátaink, Hegyi Imréék közvetítésével jutottam el a könyvtár igazgatói szobájába, ahol is egy magas, vékony testalkatú, kissé hajlott, korán őszülő férfi fogadott (harminckett éves volt ekkor). Leültetett és íróasztala mögül vizsgálódva nézett rám. Mélyen ülő, barna szeme az erős szemüveg hatására megnagyobbodott, olyan volt a nézése, mintha az ember homloka mögé akarna látni, az agy rejtett zugába, ahol a valódi szándékok és indítékok rejlenek. Történetesen arról szeretett volna meggyőződni, hogy mennyire lehet hitelt adni egy számára ismeretlen, harminc év körüli fiatalember szavainak, aki a könyvtárban megüresedett irodakezelői állást pályázta meg, novetségesen csekély munkabér reményében. Nem nagyon akarta elhinni, hogy ez a munkakör kielégíti ambícióimat, s kötődésem a könyvtárhoz tartós lesz, de végül is felvett. Én pedig maradtam. (Egy hónap múlva már megemelte a fizetésemet, Magyar Bandi kollégám jóvoltából, aki a szakszervezeti könyvtárhálózathoz került át.)

A közelében dolgozva megismerhettem értékes emberi tulajdonságait: komolyságát, céltudatosságát, hajlíthatatlanságát, jó értelemben vett nagyvonalúságát. Vezetői erényei közé tartozott, hogy jó szemmel ismerte fel az emberekben szunnyadó képességeket, s alkalmat adott kibontakoztatásukra. Volt bátorsága hozzá, hogy kockáztasson, ha valakit új feladattal bízott meg, s közben a mércét mind magasabbra emelte. Nem könnyen osztogatta a dicséretet, az elismerést, de sohasem fukarkodott vele, ha valaki igazán rászolgált. Kiemelkedő teljesítményt nyújtó munkatársait a megye határain túl is népszerűsítette. Szerette a hivatás megszállottjait, hisz' ő maga is az volt.

Néhány hónapi iktatás és irattározás után - ami alkalmat nyújtott arra, hogy bepillantassak a megye könyvtári életébe - új munkával bízott

meg. A volt idegen nyelvű könyvtár többezres, feldolgozatlan állományát kellett katalogizálnunk, Szauervald Lajos szakszerű irányításával.

A címloírás mesterségbeli fogásait Fazekas Évától sajátítottam el.

Amikor a kásahegy elfogyott, Szőnyi László megint új feladattal, a könyvtári állomány alakításával bízott meg, önálló munkakörben. Szokatlan dolog volt ez akkoriban, mert a megyei könyvtárakban általában a feldolgozó csoport, vagy az olvasószolgálat egyik munkatársa végezte a szerzeményezést, egyéb munkája mellett. Szőnyinek volt érzéke hozzá, hogy ebben is újítson, s meg tudta védeni álláspontját a hitetlenkedőkkel szemben. Ismert szakemberek is kételkedtek benne, hogy ez a feladat kitölti egy ember teljes munkaidejét. Pedig volt tennivaló bőven (igazgatónk egyébként sem tűrte a kapun belüli munkanélküliséget). Az új könyvek rendelése, az érkező könyvek állománybavétele mellett hozzá kellett látnunk az állomány hézagainak kitöltéséhez, a könyvtári gyűjtemény kialakításához. A megyei könyvtárnak abban az időben mintegy 30-40 ezer kötetes állománya volt, amely megszűnt könyvtárak anyagából, a Könyvelosztó ajándékkönyveiből és a folyamatosan beszerzett új könyvekből tevődött össze. Szőnyi László elintézte, hogy a nagykönyvtárak duplumanyagából rendszeresen válogathattunk, sőt a Könyvtárellátó idegen nyelvű részlegétől devizaigényes külföldi kézikönyvekhez is hozzájuthattunk egy olyan időszakban, amikor a megyei könyvtáraknak még nem volt devizakeretük. Kézikönyvtárunk alapjait ezekből a szerzeményekből vetettük meg.

A gyarapítással párhuzamosan gondoskodnunk kellett a tekintélyes mennyiségű duplumanyag nyilvántartásba vételéről és elosztásáról. Szőnyi ekkor egy alkalmi munkabrigádot hozott létre, amely a több éves porréteg alól kiszabadította és rendszerezte a galérián, valamint a padlástérben tárolt könyveket. Amit lehetett, feldolgoztunk, amire nem volt szüksége a könyvtárnak, azt a hálózaton belül, vagy azon kívül értékesítettük. Sajnos, nem voltunk eléggé előrelátóak, mert például a megszűnt miskolci Jogakadémia könyvtárának anyagát - a helytörténeti szempontból jelentős művek kivételével - a budapesti Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetemenek adtuk át. Nem sejtettük, hogy Miskolcon alig két évtizeddel később újból megindul a jogászképzés, a Nehézipari Műszaki Egyetem keretében.

Amikor a munka nehezen túljutottunk, munkakörömmel együtt átkerültem a feldolgozó csoporthoz, amelynek vezetőjét, Gáspár Mihályt, az újonnan létesült Miskolci Városi Könyvtár igazgatójává nevezték ki.

Mérsz újításnak számított a rengeteg vitát, sőt heves támadást váltott ki Szőnyi Lászlónak az az elhatározása, hogy a megyei könyvtárban műszaki részleget hoz létre. Mai szemmel nézve nehéz ennek a jogosultságát elfogadni, de akkoriban egészen mások voltak a körülmények. A miskolci egyetem könyvtára abban az időben még nem rendelkezett olyan

adottságokkal, hogy a város, a megye műszaki értelmiségének szakirodalmi igényeit ki tudta volna elégíteni. Ezt a hiányt igyekezett a megyei könyvtár kárpótolni. A legtöbb támadás amiatt ért bennünket, hogy miért akar egy általános gyűjtőkörű közművelődési könyvtár szakkönyvtári feladatokat magára vállalni, veszélyeztetve ezzel a könyvtár eredeti funkcióját. Szőnyi keményen állta a támadásokat. Jellemének alapvonása volt, hogy meggyőződéséből nem egykönnyen engedett. Ezt sokan merevségnek tartották. Pedig mennyivel rokonszenvesebb ez a vezetői típus, mint az, aki ide-oda hajlik, mint szélben a nád.

Az Országos Műszaki Könyvtár mellénk állt ebben az ügyben, de támogatott bennünket a KGM információs központja, s jó partnereknek bizonyultak a miskolci nagyüzemek műszaki könyvtárai, dokumentációs részlegei is. A szervező munkából oroszánrészt vállalt Fazekas István, az olvasószolgálat akkori vezetője, később a könyvtár igazgatóhelyettese. A műszaki részleg végül is nem valósult meg, de Szőnyi mégis győztesen került ki a harcból: pénzt és létszámot szerzett a könyvtárnak, s így ki tudta alakítani - elsők között az országban - a szakreferensi szolgálatot. Ezen belül egyre nagyobb hangsúlyt kapott a helyismereti gyűjtő és feltáró munka. Sorra jelentek meg a helytörténeti kutatáshoz nélkülözhetetlen segédkönyvek: a Borsodi megyei hírlapok és folyóiratok bibliográfiája, a Borsodi Szemle repertóriumja, a megyei cikkbibliográfia, az Irodalmi emlékhelyek Borsodban. Ezeknek a kiadványoknak a legfőbb gondozója, nagyrészt összeállítója, szerkesztője is Kluger Lászlóné volt.

Nem felodkozott meg Szőnyi a könyvtáros utánpótlás neveléséről sem. Amikor lehetőség nyílt rá, 1959-ben felvett négy fiatal könyvtárostanulót (Gergely Máriát, Hubay Ágít, Mérnyi Mártát, Péter Marikát), akik részt vettek a könyvtár mindennapos munkájában, amellet tanultak és fél-évenként számot adtak tudásukról a KMK-ban, ahol országos méretekben Papp István irányította és szervezte az oktatást. Később, a könyvtárosképző szaktanfolyamok idején a miskolci megyei könyvtár vállalta a tankönyvtár szerepét a szomszéd megyék könyvtárosai számára is. Szőnyi László minden segítséget megadott ahhoz, hogy a könyvtár munkatársai a munkakörükhöz előírt egyetemi végzettséget megszerezzék.

Ha új munkatárs került a könyvtárba, annak előbb meg kellett ismerkednie a könyvtári munka valamennyi ágával, mielőtt végleges beosztását elfoglalta volna. Egyébként is súlyt helyezett arra, hogy a munkatársaknak áttekintésük legyen a könyvtár egészéről. Alapelve volt, hogy a könyvtárban minden az olvasóért történik, s ha például az olvasószolgálatban fennakadás volt, más munkaterületekről is ide irányította a könyvtárosokat.

Legféltebb álmai közé tartozott az új megyei könyvtár megépítése. A könyvtár 1952-ben a volt Kereskedelmi és Iparkamara Szabadság téri impozáns épületét kapta meg, amely az első években némi átalakítással megfelelt a célnak, sőt országosan is a legjobbak közé tartozhatott, mert a Sallai-Sebestyén kézikönyv még a fényképét is közölte. Ezt a régi épületet a szolgáltatások bővülésével és a létszám növekedésével kinőtte a könyvtár. Amikor már nyomasztó volt a zsúfoltság a felnőtt részlegben, Szőnyi ezen úgy segített, hogy kinyitatta a raktárt és beengedte az olvasókat a polcok közé. Így születhetett meg egykor a szabadpolcos rendszer az angolszász nyilvános könyvtárakban. Nálunk a nyomor diktálta ezt a kényszermegoldást.

Végre, a hatvanas években úgy látszott, hogy új könyvtár épülhet Miskolcon. Helyét a Városházával szemben jelölték ki, a sok apró üzlethelyiséget magában foglaló, rozszant, földszintes épületsort lebontották. Már minden készen állt ahhoz, hogy az alapozást megkezdjék, amikor felsőbb akarat úgy döntött, hogy oda nem lehet építkezni, mert zavarja a kilátást az Avasra. Az építendő könyvtár számára új helyet jelöltek ki, az épülő népkerti Sportcsarnok mellett. Ez a változás, amit illetékesek jelentéktelennek minősítettek, több éves késést eredményezett, hiszen a terveket teljesen át kellett dolgozni, az új környezetnek megfelelően.

Végül is 1972-re megépült a modern, csupaüveg, csupabeton könyvtárpalota, de az avatóünnepségen Szőnyi László már csak vendégként vett részt, ugyanis 1971 végén leköszönt igazgatói állásáról. Hogy miért, amikor már megvalósulni látta régi álmát (nap-mint-nap kijárt az építkezéshez, mérgette, tervezgetett)? Ne kutassuk. Testét betegségek gyötörték, lelkierejét munkahelyi és magánéleti problémák törték meg. Gyakran mondogatta az utolsó időkben, amikor barátai, munkatársai lelket próbáltak önteni belé, hogy nem tud már sem lelkesíteni, sem lelkesedni.

Alakja úgy él a kortársak emlékezetében, mint a könyvtárügy lelkes, szívós, fáradhatatlan harcosáé, aki negyedszázados munkásságával kitörhetetlenül beírta nevét a megye Könyvtártörténetébe, de a magyar könyvtárügy történetébe is, olyan példaképek és pályatársak mellett, mint Sallai István, Sebestyén Géza, Kovács Máté, Csüry István, akik valamennyien szerették és becsülték őt.

Mint egykori munkatársa és tanítványa, tisztelettel és szeretettel adózom emlékének.

HUBAY LÁSZLÓ

"Ő INDITOTT EL KÖNYVTÁRI PÁLYAFUTÁSOMON..."

Emlékezés Szőnyi László igazgatóra, munkatársra, a barátira

1951 telén egyhetes népkönyvtáros tanfolyamon vettem részt Miskolcon a Művésztelepen. A tanfolyamot egy nyúlánk, bilgeris, barátságos férfi vezette: ez a férfi Szőnyi László, a szikszói körzeti könyvtár vezetője volt. Előadást is tartott nekünk a könyvtárak feladatairól, az új kibontakozóban lévő szocialista kulturáról, a falusi emberek művelődésének fontosságáról. 19 éves voltam ekkor, egy éve könyvtárosa szülőfalumnak, Finke községnek.

Akkor találkoztam vele először és nem gondoltam, hogy utána több mint két évtizedig egyike lesz azoknak, akiket legtöbbször tartok környezetemben, mint munkatársat, főnököt, barátot. Hogy mi is volt számomra, azt nehezen tudom meghatározni, de egy bizonyos: Ő indított el könyvtári pályafutásomon, Ő segített át kezdő könyvtáros koromban a pályakezdők nehézségein, problémáin, és mindig bizalommal fordultam hozzá örömeimben, bánatomban.

Főnököm volt? Ahogy vesszük. Ő nevezett ki 1952 őszén a B.-A.-Z. megyei tanács edelényi Járási Könyvtárának vezetőjévé, de néhány hónap után átkerültem az intézménnyel együtt az edelényi Járási Tanácshoz és még élt amikor 20 év után ugyanazon a munkahelyen, ugyanannak az intézménynek a vezetőjeként dolgozva, az edelényi Nagyközségi Tanács lett a munkaadóm. Akárhogy is volt, a javaslatait, szakmai tanácsait, intézkedéseit - mivel szinte mindig mérget mertem volna rá venni, hogy helyesek - megfogadtam és a lehetőség szerint teljesítettem is. Nagyon jóban voltunk, bár egészen meghitt baráti kapcsolat nem alakult ki közöttünk.

Nem volt közös hobbynk de, ha alkalom adódott - egy-egy közösségi összejövetelen nagyon kevés "itóka" mellett is - igazán jókat daloltunk. Szerette a népdalokat, a szép magyarnótákat Ő is, mint én.

Jó munkatársak voltunk, olyan jó munkatársak, mint amilyenek csak jó barátok lehetnek. Szerettem Őt mint barátot, mint munkatársat és mint hivatali felettesemet.

Miért is szerettem Őt?

Szerettem emberségéért, mert ha segítségre volt szükségem mindenkor bizalommal fordulhattam hozzá, de azt hiszem nemcsak én, mások is. Segített egyéni problémáink megoldásában is, ha szükség volt rá.

Szerettem azért is, mert éreztem, hogy nagyon szereti a munkáját, a közművelődési könyvtárügyet. A jó ügy érdekében sokat követelt magától, de másokkal szemben is magas követelményt támasztott. Ezért soha nem nehezteltem rá. Tudtam, hogy megszállottja a könyvtárügynek és igyekeztem megfelelni az általa és a munkatársai által támasztott mérceinek. Munka miatt konfliktusunk sohasem volt.

Szerettem a hálózatról való gondoskodásáért. A megyei könyvtár munkáját az egész megye - Miskolc + 365 különböző nagyságú településkönyvtárügyéről való gondoskodásnak tekintette, amelybe bele tartozott a legkisebb település is. Ez hatotta át intézkedéseit, egész könyvtárosi tevékenységét, vezetői munkáját.

Rendszeresen "szondázta" a hálózatot. Évente legalább két alkalommal kijött hozzánk. Igyekezett megismerni az intézményekben folyó munkát, a törekvéseinket, örömeinket, gondjainkat. Alkalmadtán belelapozott a katalógusokba és a különböző nyilvántartásokba is. Kiszállásai során gyakran meglátogatta a fenntartónkat is: tájékozódott, javasolt, terveztetett a fejlesztés érdekében. A javaslatai alapján tett ígéreteket igyekezett a későbbiek során megvalósíttatni. Részt vett néhányszor a könyvtár munkáját tárgyaló járási vb. ülésen is.

Egyik fő törekvése a hálózat fejlesztése, modernizálása volt, és igyekezett megtalálni az ehhez szükséges anyagi forrásokat is. Erre néhány példát említek: Évekig megyei keretből támogatta a Megyei Könyvtár a tanácsok könyvtárépítő kezdeményezéseit. A könyvtáros szaklapot valamennyi kiskönyvtár számára saját költségvetéséből előfizette a Megyei Könyvtár.

A Megyei Könyvtár és saját igazgatói tekintélyével vigyázott arra, hogy minél alkalmasabb emberek kerüljenek a könyvtári státuszokba vidéken is, a képzettségi rendelőtet komolyan vegyék az alsóbb tanácsok vezetői. Nagy szükség volt erre, mert az állások betöltésénél a fenntartók nem nagyon vették figyelembe az iskolai végzettséget.

Törekedett arra, hogy a hiányzó iskolai, vagy szakmai végzettséggel nem rendelkezők megszerezzék az előírásnak megfelelő végzettséget.

Minden lehetőséget igyekezett megragadni a könyvtárak fejlesztése érdekében. Előbb csak a Megyei Könyvtárban majd később az arra alkalmas járási könyvtárakban is vehettünk fel könyvtáros tanulókat. Még ma is sokan dolgoznak közülük a megye könyvtáraiban, s a rész munkaidős tanulói munkakörökből idővel teljes munkaidős állások, munkahelyek lettek. Országosan elsők között adta le a Megyei Könyvtár a művelődési autót a járásoknak. Amikor még csak egy kocsija volt a könyvtárnak, havonta legalább egy napra azt is megkaptuk hálózati munka támogatására.

Arra törekedett, hogy a könyvtárosok minél tájékozottabbak legyenek. Abban az időben még a szükségletek figyelembevételével minden évben a szó szoros értelmében terveztük a költségvetést. Minden évben a tervezés előtt eligazításra hívtak be minket - járási vezetőket - a Megyei Könyvtárba, ott megismertettek a pénzügyi lehetőségekkel, és a várható változásokra a rendeletekben, országos tájékoztatókban megbúvó lehetőségekre is felhívták a figyelmünket.

Nagyon jók; eredményesek voltak a más megyékben szervezett tapasztalatcsere utak. (Természetesen oda mentünk, ahonnan jó ötletet, módszereket hozhattunk magunkkal.)

Szerettem azért is, mert úgy éreztem kíváncsi a szakmai véleményeire, javaslatomra. Irodájának az ajtaja mindig nyitva állt előttünk. Roszszallását fejezte ki - adandó alkalommal - ha nem mentünk be hozzá ha a Megyei Könyvtárban jártunk.

Új feladatok tervezgetésekor kikérte a véleményünket és figyelembe is vette azokat. Sokat vitatkoztunk pl. a könyvtárak leadásának módszerén a "tanácsosítás" időszakában és később a körzeti könyvtárak és a klubkönyvtárak létrehozása során.

Vezetése alatt alakult ki a megye tanácsai közmuvelődési könyvtári arculata.

A korábbi években gyakrabban jártunk országos értekezletekre, mint mostanában. Rendszerint vonattal mentünk. A Tiszai Pályaudvaron összegyűjtött bennünket és együtt utaztunk szinte mindig. Fő művének mégis az 1972-ben átadott új Megyei Könyvtár tekinthető. A tervezéstől a felépülésig figyelemmel kísérhettük munkáját. Tanácsot kérve egy-egy probléma megoldásához már a tervezés kezdeti stádiumában a "skiccelgetésnél" ismertük elképzelését. Nagyon el volt keseredve, amikor az első városháztéri terveket nem lehetett megvalósítani.

Annál nagyobb volt az öröme - a miénk is - amikor a jelenlegi könyvtár építése végre megkezdődött. Igazgatói értekezlet alkalmával kétszer is elvitt bennünket az építkezéshez, megnézni, tájékoztatni bennünket, hogy hogy halad az építkezés.

Sokat bajlódott a gyomrával... (Szódabikarbóna mindig volt nála.) Utolsó éveiben többször kellett kórházi kezelésre is befeküdni. Egyre többször és erősebben újultak ki bőrbántalmi is. Nagyon megtörte felesége halála. Egyre nehezebben bírkózott meg egyedül családi gondjaival.

Mindezek ismeretében is nagyon meglepett felmondása, munkakörétől való megválása akkor, amikor életének főműve a könyvtárépület elkészült.

Nem találta helyét új beosztásában az új könyvtárban. Nagyon látszott rajta, hogy egészségileg és lelkileg is megtört.

Nagy tervekkel foglalkozott, amikor Tatára került a városi könyvtár élére. Költözködése során egy alkalommal megkért, hogy kisebb használati tárgyait a Trabantommal vigyem el új lakhelyére. Sokat beszélgettünk a hosszú úton. Ugy látszott, hogy egyenesbe került új munkahelyén és második felesége oldalán.

Nagyon megdöbbenett mindannyiunkat - 1973 februárjában - tragikus halálának híre. Még ötven éves sem volt. Fiatalon saját akaratából, valamilyen általunk nem ismert nagy és feltehetően igen nehéz feladattal ekként dacolva távozott közülünk.

. . .

Ha élne, nyugalomba vonulásának alkalmából mondanék néhány mondatban köszönetet néki. Most lenne hatvan éves. Őrizzék e sorok ebből az alkalomból is tiszteletreméltó emlékét.

SLEZSÁK IMRE

S Z Ő N Y I L Á S Z L Ó
jutalmat ad át 1961-ben

IN MEMORIAM SZÓNYI LÁSZLÓ

Köszönni jöttem és tisztelegni. Sokakhoz hasonlóan nekem a felnevelő iskolát jelentette. Személyesen indított útnak 1954 szeptemberében. Ő akkor 30 esztendő volt, tele hittel és meggyőződéssel, ehhez a pályához nem is kevés szer szükséges koménységgel és nevelő szigorral. Nemcsak szakmát tanulhattam mellette, hanem emberséget és tartást is. Szónyi Lászlótól a minden újra fogékonytságot, a sokfelé nyitott könyvtárat lehetett megtanulni, mert Ő másoktól is azt követelte, amit maga is fontosnak tartott.

A pionírokhoz tartozott, hiszen abban az időben kezdte a pályát, amikor az első lépéseket tette a hazai könyvtárügy.

Máig sem tudjuk igazán belátni, hogy távozásával mit veszítettünk.

Jegye dőlt ki a sorból 1973 februárjában, egyenes derekú, hajlíthatatlan, inkább eltört a magán- és közélet szélviharában, de nem tudott meghajolni.

Most már több mint tíz éve hiányoljuk és visszavonhatatlanul. Róla szólva nem tudom megbocsátani magamnak és magunknak, hogy abban a szomorú órában magára maradt a kétségeivel és gyötrelmeivel. Élete példa maradt, de intő figyelmeztetés is. Figyelmeztetés arra, hogy a reménytelennek tűnő időkben, jobban kell egymásra vigyázni. Fájt, hogy ma is közöttünk lehetne, velünk dolgozhatna, s mindez már megismételhetetlen, visszahozhatatlan.

A könyvtárügyben és holdudvarában eltöltött harminc évem szakmai tapasztalatát neki köszönhetem, köszönhetném, mint mesternek, mint útrabocsátónak, de nincs erre mód már. Kinyújtott kezem nem fogadhatja, így csak tisztelegni tudok emléke előtt.

Ha szülővárosomra gondolok, eltelt életem itt töltött esztendőiből a gyönyörű értelmes munkák, a megszépült keservek és az egyre sokasodó sírok tódulnak elém. Közöttük van Szónyi László sírja az Avasi temetőben. Szerény kis virágnak szánom fejfájához a még hátralévő munkáséveket hittel és akarattal, melyek ha még megadatnak, neki is köszönhetem.

GYÓRI ERZSÉBET

II. RÁKÓCZI FERENC
MEGYEI ÉS VÁROSI
KÖNYVTÁR
MISKOLC

E M L É K F O T Ó K

AZ ABAÚJI OLVASÓ NÉPÉRT

A magyar föld ezer és ezer szellemóriást szült az elmúlt évszázadok folyamán. Olyan történelmi körülmények között is volt szellemi tartaléka ennek a nemzetnek, amikor elsősorban a mindennapi kenyérért kellett vért izzadnia az embermillióknak.

A hárommillió koldus országában az abaúji föld mintegy 65 ezer lakójának testi és szellemi tápláléka volt naponta bizonytalan mindaddig, amíg be nem következett a felszabadulás. A társadalmi forradalom utat nyitott a szellem forradalma felé, lehetőség nyílt arra, hogy mindaz, amit alkotott eladdig az ember, közkinccsé legyen, a tömegek tulajdonává. A "sötét Abaújban" ez a szellemi forradalom még kiáltóbban követelte útját, mint az ország más tájain. A szellem pislákoló fényei immár lobogó tüzekké elevenedtek e tájon, mert talán sehol sem volt éhesebb a nép a tudásra, mint éppen Abaújban. Fogadta hát szomjasan valamennyi felkínált lehetőségét a társadalomnak, s kapcsolta önmagát a felszabadult szellemi mozgalmak áramába. Minden akciót, mely tudása gyarapítását volt hivatva szolgálni, nyitott lélekkel, örömmel fogadott. Ily módon szaporodott a népkönyvtárak olvasótábora, s utóbbi időkben tartós érdeklődés mutatkozik az olvasómozgalmak iránt.

Ott, ahol évszázadokig egyetlen és kizárólagos olvasmánya, szellemi kenyere a Biblia volt az abaúji embernek, most úgyszólván olyan minőségű szellemi kenyéren élhet, akár a budapesti, a moszkvai vagy a párizsi polgár. A Biblia becsülete is átértékelődött immár, de az a büszkeség, hogy Károlyi Gáspár fordítása e táj véréből fakadt, sohasem.

Súlyos volt a múlt öröksége, Abaújban talán a legsúlyosabb; áldások, messzesugárzók azok a törekvések, melyek e súlyos örökség felszámolására irányulnak. Az ezernyi szellemóriás örökébe 65 ezer főnyi abaúji ember lépett, egy lélegzet ütemére tízmillió magyarral.

"Ha majd a szellem napvilága ragyog minden ház ablakán..." - jósolta Petőfi a jólét társadalmát. E jelszó igazához csatlakozott a Magyar Írók Szövetsége, amikor 16 évvel ezelőtt útjára indította az Olvasó Népeért mozgalmat, s azóta is rajta tartja kezét e mozgalmon vérkeringésének pulzusán. Nemes és változatlan célja ennek a mozgalomnak a dolgozó osztályok olvasási kulturájának fejlesztése, tudásának állandó gyarapítása. Azóta számos állami és társadalmi szervezet és intézmény csatlakozott a mozgalomhoz. 1973 óta legfőbb irányítója a Hazafias Népfront. Az évek során újabb és újabb akciók adtak friss lendületet az olvasási

kultúra tartalmi gazdagodásához. A Magyar Szovjet Baráti Társaság sikeres akciója volt a Kell a jó könyv pályázat. Az Országos Népművelési Tanács Száz falu - Száz könyvtár mozgalma, a Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesületének 500 év - 500 iskolai könyvtár mozgalma is szép eredményeket hozott. Különösen sikeres volt a KISZ KB kezdeményezésére indított Könyv és Ifjúság, valamint az Olvasó Ifjúságért mozgalom; ugyancsak kedvező fogadtatásra lelt a Honvédelmi Minisztérium által meghirdetett Olvasó Katonáért mozgalom.

Az Olvasó Népert akciósorozat nem osupán az olvasók számának növelésére törekszik, hanem az olvasás színvonalának emelésére. Az értékes irodalom széles körű terjesztését, az olvasási kultúra fejlesztését, a szelektív készség tökéletesítését tűzte zászlajára. Elsőrendű feladatának tartja az ifjúság olvasóvá nevelését, hiszen ez az egyedüli bázisa minden tartós fejlődésnek. Ez a nemes, világos célkitűzés ragadta magával a könyvtárosokat, s lettek az ügy zászlóvivői, élharcosai.

Az Írószövetség első felhívására, majd a Népfront, s a különböző olvasó-akciók gazdáinak felhívására a tapasztalat szerint elsősorban a könyvtárak és könyvtárosok reagáltak maradéktalanul. Ez természetes, hiszen a könyvtár bázisintézmény, innen indulnak és ide futnak az olvasói kapcsolatok szálai. A könyvtáros adja kézbe az olvasnivalót, agitál, meggyőz, tájékoztat, koordinál, egyszóval kapocs olvasó és irodalom között. Az Olvasó Népert mozgalom indulásának idején az encsi járás jókora hátrányt behozott már történelmileg determinált restanciáiból. Encs már egy megerősödött, viszonylag jól felszerelt, megfelelő szakmai felkészültségű szakembergárdával rendelkező Járási Könyvtárat tudhatott magáénak. Ezzel együtt a feladat is kézenfekvő volt: a még meglévő fehér foltokat mielőbb fel kell számolnunk. S ezek a fehér foltok nemcsak a gyarapodó Encs lakóinak szellemi röntgenképén voltak még kimutathatók, hanem talán súlyosabban a járás 82 településének műveltségi katasztrófán. Adva volt tehát a lehetőség: az olvasómozgalom-nyújtotta perspektíva valamint a konkrét feltételrendszer.

Az ország egyik legnagyobb járása talán a legmostohább intézményi ellátottsággal rendelkezett, s rendelkezik még ma is, az időközbeni korszerűsítések ellenére is. S hogy mégis rendkívül szép eredményekkel dicsekedhetünk, az elsősorban a tiszteletdíjas és főfoglalkozású könyvtárosok érdeme.

A táj embere a könyvtárosok munkája nyomán lett olvasó, önművelődésre kész társadalmi egyed. A könyvtárosok jóvoltából ihatta egykor magába Veres Péter és Szabó Pál szavait. A könyvtárosok munkája nyomán rázhatott kezét Illyés Gyulával, Simon Istvánnal, Váci Mihállyal, s lép-

hetett szellemi közelségbe a múlt és közelmúlt alkotóival, alkotásaival.

Az Olvasó Népert mozgalom általános célkitűzéseit területünk sajátos feladatrendszeréhez kellett igazítanunk a siker érdekében. Meg kellett keresnünk azokat a csatornákat, lehetőségeket, módszereket, melyek révén a cél leginkább megközelíthető. Fölmértünk tehát minden együttműködési lehetőséget, együttműködési készséget. Így találtunk partnerekre az üzemek, iskolák vezetőiben, s kaptunk támogatást a végső soron társadalmi ügy szolgálatához. Mozgósítottuk a szocialista brigádokat, a KISZ-alapszervezeteket. Így születhetett meg az az eredmény, hogy a volt encsi járás - ma Encs és vonzáskörzete - lakóinak 23,5 %-a könyvtári olvasó. Területünk olvasói létszáma 13.628 volt 1983-ban, a látogatók száma 153.233, az általuk kölcsönzött kötetek száma 371.166.

Feltehető a kérdés: az országos olvasóakciók nélkül megszülethettek volna-e ezek az eredmények? A Kell a jó könyv, az Olvasó Ifjúságért pályázatok kellett ahhoz, hogy kiléphessünk az amúgy is szűk könyvtár-falak közül. Együttműködési megállapodásaink a leggyümölcsözőbbek a Budapesti Bútoripari Vállalat 10.sz. encsi gyáregységével, az encsi Váci Mihály Gimnáziummal, az Általános Iskolával és a Szakmunkásképző Intézettel. Azt is elmondhatjuk, hogy nincs területünkön olyan szocialista brigád, amellyel ne volna kölcsönös munkakapcsolatunk, nincs olyan általános iskolai, gimnáziumi, szakmunkásképzős osztály, mely rendszeresen ne látogatná intézményünket. Mozgalmi tevékenységünkre is számot tartanak úttörők és KISZ-fiatalok.

Számunkra immár természetes, hogy gondos felkészülés előzi meg egy-egy iskolai osztály fogadását. Egy-egy vetélkedő előkészítő stádiumában is mi vagyunk a segítők. A mozgalmi és társadalmi ünnepek előtt igénylik a könyvtáraktól a gondosan megszerkesztett ünnepi műsoranyagokat, és elsődleges forrásanyagot biztosítunk a készülő szakdolgozatokhoz és pályamunkákhoz.

Néhány szép sikerünkről külön is szólok:

A Kell a jó könyv olvasópályázat második meghirdetésére 1978-ban került sor. A lelkesedés és jelentkezés járás-szerte nagy volt, az olvasási és pályázási kedv még nagyobb. Bízunk abban, hogy talán valakinek kedves a szerencse, s nyer az országos sorsoláson. Nem sikerült. Sajnáltuk volna, ha kedvük szegül a lelkesedőknek, s megkerestük a módját, hogy helyileg jutalmazhassuk a legjobbakat. Ez a gesztus még szorosabbra fűzte kapcsolatunkat. Az Olvasó Ifjúságért 1981/82-re meghirdetett olvasópályázatát azért féltettük, mert hosszúnak találtuk a kétéves terminust. Valamivel ébren kellett tartanunk az érdeklődést:

Levelezős, havonkénti fordulós brigád-pályázatra esett a választásunk, s ezzel a módszerrel valóban sikerült folyamatos érdeklődést biztosítani. Igaz, a fordulók feladványainak megszerkesztése, az értékelés sok munkát követelt, ám megérte. 300 fiatal szocialista brigádtag dolgozta végig a pályázatsorozatot. A legjobbnak, az OTP encsi szocialista brigádjának örömmel biztosítottuk a pályadíjat: egy egésznapos sáros-pataki tanulmányi kirándulást autóbusszal. A többiek természetesen nagy szép könyvjutalmakat kaptak.

Az Olvasó Ifjúságért pályázat többfajta, komplex tevékenységre adott alkalmat. Bevonhattuk a szakmunkásképzősöket, gimnazistákat, a KISZ-alapszervezeteket is. Ez akcióval kapcsolódhattunk a Forradalmi Ifjúsági Napok rendezvénysorozatához is. Eredményeink alapján a megyei értékelésen elismerésben részesültünk.

Legdédelgetettebb "gyermekünk" az éppen tízéves költészet napi szavalóverseny-mozgalom. Idén április 6-án 150 felső tagozatos és KISZ-fiatal vett részt ezen a nagyszerű seregszemlén Encsről és vonzaskörzetéből, az elmúlt évek versenyzői létszámához hasonló számban. A színvonal évről évre nő, csodálatos verselőadásokat hallgathatunk. Az idei versenyen volt olyan versmondó KISZ-fiatal, aki ötödikes kora óta részt vesz ezen a nagyszerű bemutatón. Örömlinke több szakmunkásképzős és munkásfiatal is köszönthettünk a bejelentettek között. Ha az eltelt tíz év szavalóversenyeinek versátlagát 1000-nak vesszük, számszerűen is nagyszerű a mozgalom eredménye; hát még, ha hozzászámítjuk a költői életművekben való tájékozódást is!

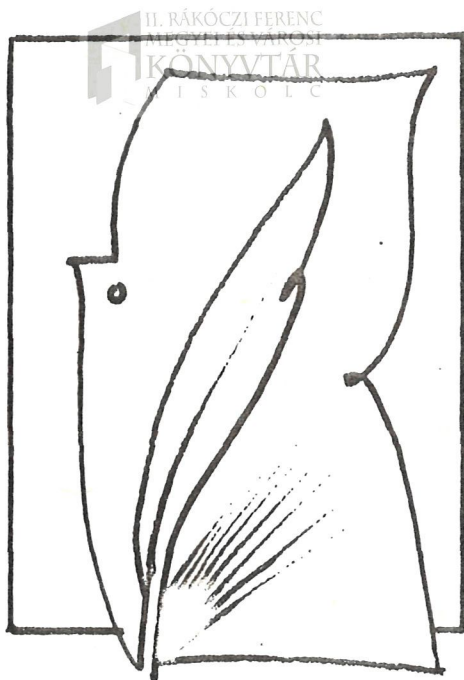
Idői nyáron kilencedik alkalommal szervezzük meg Telkibányán ugyancsak nemes hagyományokra épülő olvasótábort. Az ifjúság olvasóvá nevelésében ez a tíznapos turnus rendkívül fontos lehetőség és a táborozó 60 gyereken messze túlmutató eredményű. Telkibányára jönni rang, szellemi gyarapodás és szórakozva tanulás.

Egyre többet halljuk: válságban az író-olvasó találkozó, mint közművelődési forma. Büszkén valljuk, nálunk ez a válság csöppet sem érezhető. A könyvünnepeken szervezett rendezvényeink mindannyiszor telt házasak, élénk érdeklődés kíséri őket. Igen gondosan megválasztjuk az előadót is és még gondosabb az előkészítő munkánk - természetesen.

Azon a tájon, melyet okkal vagy ok nélkül valaha "sötét Abaújnak" neveztek, az eltelt negyven év alatt sikerült fölragyogtatni a "szellem napvilágát". Ha nem is lobog még egyformán az értelem tüze az emberi fejekben, hitünk szerint jó úton haladunk a valóban olvasó néppé válás útján. Ezen az úton nagyszerű támaszaink vannak a terület könyvtárosai-

ban, akik konkrét értelemben is házhoz viszik az olvasnivalót, akik megvalósították az "egy ház, egy olvasó" és a "könyvet mindenki kezébe" jelszó eszményét. A haladáshoz azonban Enos városban jobb-korszerűbb városi könyvtárra, a területen jóval több, gondozott intézményre és függetlenített könyvtárosra lenne szükség. Akkor mondhatnánk el, hogy Enosen és vonzaskörzetében valóban városi színvonalú közművelődési könyvtári tevékenység folyik, méltó Darvas József - megálmodta Olvasó Nép eszményéhez.

GULYÁS JÁNOS

A KÖNYVTÁRAK SEGÍTÉSE NEMCSAK KÖTELESSÉG...

Borsod-Abaúj-Zemplén megyét kisközséges megyeként tartják számon. Különösen jellemző ez a megye hegyes, dombos-területére, Ózd, Kazinobarcika, Edelény, Encs, Szerencs és Sátoraljaújhely környékére. Sok szó esik mostanában a kistelepülésekről, a kisközségekben élő lakosság életkörülményeiről, a falvak megtartó erejének fokozásáról. Ennek természetesen sok összetevője van. Ezek között egy a művelődési feltételek, köztük a könyvtári művelődési feltételek biztosítása.

A falvakban nagy hagyományai vannak az olvasásnak, hiszen már a múlt század utolsó és századunk első évtizedeiben több településen élénk olvasóköri mozgalom bontakozott ki. Az olvasás feltételei igazán a felszabadulás után érlelődtek meg. Előbb a központilag szervezett vándorkönyvtárak, majd az 1950-es években megszervezett és azóta szépen fejlődő községi könyvtárak váltak az olvasás otthonaivá.

A könyvtárak a sokféle szórakozást, kikapcsolódást biztosító körunkban is nagy jelentőséggel bírnak a falvak életében. Különösen a városoktól, nagyobb településektől távoli községek életében töltenek be nagyon fontos szerepet.

Nőtt a könyvtárak jelentősége az utóbbi időben (sokszor hiányt pótló szerepe is) ott ahol a körzetesítés révén megszűnt az általános iskolai oktatás és nincs működő művelődési háza sem a településnek. (Az ilyen községek száma viszonylag magas megyénkben.)

A lakosság szereti a könyvtárát, él a könyvtárak adta művelődési és szórakozási lehetőséggel. Álljon itt ennek bizonyítására az Edelényhez tartozó terület néhány példája.

Míg a nagyobb településeken a lakosság 10-20 %-a látogatja rendszeresen a közművelődési könyvtárakat, addig a kis településeken az arány 25-30 %, de előfordul ennél magasabb igénybevétel is. Magasabb a kiköszöztetett könyvek aránya is.

A lakosság még a legkisebb községekben is ragaszkodik a könyvtárához. Az 50-60 lakosú, Edelény melletti Lábdesenyő-tanyán pl. évek óta magánháznál működik a néhány száz kötetes kis fiókkönyvtár. Mindig akad valaki, aki otthont ad a könyvtárnak, csak meg ne szűnjön. Nincs másutt helye, mert a tanyán a bolton és a kápolnán kívül semmiféle középület nincs.

Több község döntött úgy, az iskolák körzetesítése során, hogy a megüresedő tanterembe kerüljön be a falu könyvtára. (Pl.: Damakon, Trotán,

Galváoson, Debrétén, Tornaszentjakabon, Szinpetriben, Dobódélen stb. lett a volt iskolai tanterem a községi könyvtár otthona.) Nem is lehetne a volt iskolai tantermeket ettől nemesebb célra felhasználni. A lakosság nagy örömmel fogadja a különféle könyvtári rendezvényeket. Szőlősardón, Damakon, Hegymegen, Égerszögön pl. könyvbarátköri, olvasóköri összejöveteleken találkoznak rendszeresen a könyvtárakban a falvak lakói. Az érdeklődők népes tábora jön össze egy-egy író-olvasó találkozóra, vagy más könyvtári rendezvényre, vetítésre, szakelőadásra, könyvismertetésre stb.

Több könyvtáros vállalja mint bizományos, esetenként vagy rendszeresen a könyvterjesztői munkát is. Ebben az esetben a falu könyvtára a település könyvesboltjává is válik. Sok példa bizonyítja, hogy a szépen, otthonosan berendezett, klubszerűen felszerelt könyvtárak a falvak művelődési központjaivá válnak. Ehhez viszont feltétlen az szükséges, hogy a nagyobb települések, körzetközpontok minél hathatósabban segítsék a kis könyvtárakat, hogy a gazdasági egységek, ipari üzemek, termelészövetkezetek, ÁFÉSZ-ek támogassák a könyvtárakat, legyenek mecénásai a könyvtárakban folyó munkának. Hagyományai vannak már ennek is. Bizonyítására az utóbbi időszak néhány példáját említsük meg. A területen működő három ÁFÉSZ - a bódvaszilasi, a szendrői és az edelényi - minden évben rendszeresen fedezi néhány író-olvasó találkozó költségeit. Különösen jó példát mutat a bódvaszilasi ÁFÉSZ, amely évente rendszeresen 8-10.000.-Ft-ot juttat könyvvásárlásra a területén működő könyvtáraknak. Az edelényi ÁFÉSZ pl. az idei Mezőgazdasági Könyvhónap időszakában dr.Gonda Irént a Kistenyésztek Lapja főszerkesztőjét két találkozón, és Zsidei Barnabás méhész szakíróval egy találkozón látta vendégül. A szendrői ÁFÉSZ is a méhész-szakosportjának rendezett szakíróval találkozót. A bódvaszilasi ÁFÉSZ pedig Hídvégárdón Gévy Jánost a Kertészet és Szőlészet c. szaklap főszerkesztőjét látta vendégül.

Követésre méltó a borsodsziráki, a hangácsi és a tomori termelészövetkezet mecénási tevékenysége, rendszeres támogató munkája is. A borsodsziráki Bartók Béla termelészövetkezet szinten minden évben támogat néhány író-olvasó találkozót. Ez év februárjában a Mezőgazdasági Könyvhónap megyei megnyitójának megrendezését is vállalta. A tomori Petőfi Tsz Gévy János főszerkesztőt látta vendégül. A hangácsi Tsz a működési területén levő községekben felváltva finanszíroz egy-egy könyvtári rendezvényt.

A Debreceni Ruhagyár edelényi telepe és az edelényi tanács költségvetési üzeme is rendszeresen támogatja a szomszédos kis községekből bejáró dolgozói könyvtári művelődést. Nagy szükség van erre. Az olvasók olvasási igénye, a könyvtárakkal szemben támasztott elvárása a lakosság egyéb igényével együtt nő. Nem kis gond a jelenlegi körülmények között ennek az elvárásnak megfelelni. Néhány példa erre is: Dár az egy olvasóra jutó könyvek száma évről-évre rendszeresen nő, egyre nehezebb lépést tartani a könyvtárak emelkedésével. Igény lenne a könyvtárak nyitvatartási idejének növelésére is, de így is kevés a kisebb településeken dolgozó könyvtárosok bére, tiszteletdíja.

Községi tanácsaink a könyvtárak fenntartói - érezve a könyvtárak fontosságát, jelentőségét - lehetőségeikhez mértén mindent megtesznek a könyvtárak személyi és tárgyi működési feltételeinek biztosításáért, de a növekvő igényekkel így is csak nehezen és sok esetben csak hiányosan tudnak lépést tartani. Ezért egyre nagyobb szükség van az anyagi erők összefogására, a termelő üzemek, vállalatok, termelészövetkezetek támogatására. Ezt szorgalmazzák a párt, a kormány, a különböző tömegszervezetek és mozgalmak határozatai, javaslatai, állásfoglalásai is. Mégis úgy tűnik, hogy nagyon sok múlik a támogatásra illetékes szervek vezetőinek, vezető testületeinek szemléletén. Örövendő, hogy a támogatók, a mecénások száma nő.

Ezúton is köszönetet mondunk a példamutatásért a fent említett támogatóknak és mindazoknak, akik ezekhez hasonlóan segítők a könyvtáraknak, az irodalom népszerűsítő akcióknak, akik érzik nagy írónk, Gárdonyi Géza állításának igazságát, hogy "Mindon jó könyv egy-egy tanítója a nemzetnek" és mindent megtesznek, hogy működési területükön a jó könyvek és azok olvasóinak száma gyarapodjék.

SLEZSÁK IMRE

AZ OLVASÓ IFJÚSÁGÉRT PÁLYÁZAT
1980-1983. BORSOD-ABAÚJ-ZEMPLEN MEGYÉBEN

Az Olvasó Ifjúságért pályázatot 1980-ban 3 éves időtartamra hirdették meg az Olvasó Népert mozgalom és a KISZ "Művelt ifjúságért, korszerű műveltségért" hosszútávú akcióprogramjának keretében. Meghirdetői voltak: a Művelődési Minisztérium, a KISZ Központi Bizottsága, a Szakszervezetek Országos Tanácsa, a Hazafias Népfront, az OSZK Könyvtárudományi és Módszertani Központja és a Magyar Könyvkiadók Egyesülése.

Pályázhattak könyvtárosok, könyvtári kollektívák és KISZ alapszervezetek. A kitűzött cél egyértelmű volt, a feladat megoldása annál nehezebb. A cél: a fiatalok körében kedvet csinálni az olvasáshoz, igényt kelteni a tartalmas művelődés területeinek, az irodalomnak, a filmművészetnek, a zeneművészetnek megismerésére. Ezeket a feladatokat leghatékonyabban a könyvtári szolgáltatások igénybevételével lehetett megoldani, ezért a pályázat fő célkitűzése az volt, hogy a KISZ alapszervezetek tevékenységük intenzív munkakapcsolatot a könyvtárakkal, illetve a könyvtárak aktív propagandával hassanak a hatókörükben működő KISZ alapszervezetekre. A KISZ mindenkor kulturális akcióprogramját úgy kell segítenie a könyvtári szolgáltatásoknak, hogy a fiatalok közösségvégyát kielégítse, s ugyanakkor az együttlét óráit tartalmas művelődési programmal töltsse ki.

Elmondhatjuk, hogy azok a könyvtárak tudtak igazán eredményt elérni, ahol a KISZ mozgalmi munkája a 3 év során állandóan jelen volt.

Nagy területű megyénk könyvtárainak és KISZ alapszervezeteinek számához viszonyítva a tényleges pályázóknál sokkal többre számítottunk, viszont igaz, hogy minden B-típusú könyvtárunk (Sárospatak kivételével, amely költözködése miatt nem vett részt) részt vett a versengésben, s erre büszkék vagyunk. KISZ alapszervezet külön nem pályázott, de a járási, városi és nagyközségi Bizottságokkal gyümölcsöző kapcsolatok születtek, így: Leninvárosban, Szerencsen, a Miskolci Városi Könyvtár fiókkönyvtáraiban, Edelényben, Encsen, Mezőkövesden és Sajószentpéteren.

A könyvtáraknak több mint 100 KISZ alapszervezettel volt kapcsolatuk. A munka értékelésénél előnyt élveztek azok a könyvtárak, amelyeknek a célokhoz igazodva elsősorban munkahelyi KISZ alapszervezetet, illetve szakmunkástanulók alapszervezetét sikerült a könyvtárhasználók körébe vonni. Különösen szép példát szolgáltatottak e téren: Leninváros,

Szerencs, a Miskolci Városi Könyvtár József Attila és Szabó Lőrinc Fiókkönyvtárai, Edelény, Sajószentpéter, Onga, Felsőzsolca és Mezőkövesd könyvtárai.

A gyakorlatban legnagyobb hatásfokkal működő propagandaforma a vetélkedő volt. A könyvtárak a vetélkedő anyagát mindig úgy állították össze, hogy a kutatás során a fiatal játszva sajátíthassa el a könyvtárhasználati ismereteket.

A vetélkedők rendezését a legkülönbözőbb alkalmak inspirálták: a Forradalmi Ifjúsági Napok, Kodály-, Bartók-, Arany-, Babits-évfordulók: szűkebb szülőföldünk megismerését a helyismereti vetélkedők, a KISZ filmes, zenés akcióihoz kapcsolódó filmes és zenés vetélkedők.

Igen sok alkalmat biztosítottak az együttes munkára az értekezletek, konzultációk, közös felhívások, együttműködési szerződések, olvasóprogramok, szavalóversenyek, egyéni foglalkozások fiatalokkal, referenznaplók vezetése, házi ünnepségek, évfordulók, kiállítások és ifjúsági könyvnapok.

Külön hangsúlyt érdemel a komplex nevelést demokratikus légkörben megvalósító olvasótáborok szervezése. Szakmunkástanulóknak szervezett olvasótábort Leninváros, Szerencs, Sátoraljaújhely, Sárospatak és Kurityán. A sikeres olvasótáborban csak egyszer is résztvevő fiatal mintegy beoltódott az igényes művelődés, az önművelés vágyával, s e téren termékenyítően hathat iskolai, baráti körére is. Mindaz a szellemi és anyagi energia, ami egy-egy olvasótáborban rejlik, általuk az életben is megsokszorozódhat.

A könyves ünnepek színes skálája évenként számtalan lehetőséget nyújtott a fiatalokkal való foglalkozásra, illetve a velük való együttműködésre. Nagyszerű munkát végzett e téren: Leninváros, Mezőkövesd, Szerencs, Ózd, Kurityán, a Miskolci Városi Könyvtár, Encs, Edelény és Sárospatak.

Mindent egybevetve a pályázó könyvtárakban nőtt a 14-29 év közötti korosztálynak a könyvtár összes olvasójához viszonyított aránya (Legmagasabb Leninvárosban: 71,5%). Ez a növekedés nem kimagasló mértékű, de akkor, amikor országosan is stagnál az olvasók létszáma, mégis minden egyes új olvasó beiratkozása örömet jelent.

Nagy eredménynek tartjuk, hogy akadtak könyvtárosok, akik vállalták a legnehezebbet is: művelődő közösségek szervezését. Tartalmas, vonzó programokkal működő klubok alakultak: Leninvárosban, Edelényben, Boldván, Sárospatakon és Tokajban.

A pályázat 3 éves időtartamának legfőbb eredménye, hogy a fiatalokhoz való odafordulás, művelődésük ügye a homloktérbe került. a KISZ-szel megerősödött a könyvtárak kapcsolata, sőt a legtöbb esetben kétoldalú munkakapcsolattá vált. Ezt a munkát mind a könyvtárak, mind pedig az érintett KISZ Bizottságok és KISZ alapszervezetek folytatni kívánják. Az 1983 novemberében, a felszabadulás 40. évfordulójának tiszteletére meghirdetett Kell a jó könyv olvasómozgalom stafétaként veheti át az Olvasó Ifjúságért pályázat eredményeit, s a könyvtárak ezekre az eredményekre építve folytathatják az olvasómozgalmi munkát.

A KISZ Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Bizottsága az MSZMP Borsod megyei Bizottságának székházában 1984. január 13-án díjkiosztó ünnepséget rendezett, ahol a meghívottak ünnepélyes keretek között vehették át a pályázati jutalmakat.

A pályázatot figyelemmel kísérte, s erkölcsileg és anyagilag is támogatta a KISZ Központi Bizottsága, a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Tanács VB. Művelődésügyi Osztálya, a Hazafias Népfront Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Bizottsága, a KISZ Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Bizottsága és a Szakszervezetek Megyei Tanácsának Központi Könyvtára.

Az országos díjkiosztó ünnepségre Budapesten, a KISZ KB székházában került sor január 19-én. Az országos bíráló bizottság öt I. díjat osztott ki, s ebből kettő megyénkben talált gazdára. Itt jutalmazták a legjobb megyei szervező könyvtárosokat is. Országos díjazásban, illetve jutalomban részesültek:

Mihalkó Zoltánné, a Leninvárosi Városi Könyvtár igazgatója és munkatársai: Mészáros Mária, Badonics Sándorné, Venyigéné Makrányi Margit, Kecsmárné Csipi Gizella és Bari Istvánné;

Lukács László, a kurityáni November 7. Bányász Művelődési Ház Könyvtárának vezetője;

Hubay Ágnes, a II.Rákóczi Ferenc Könyvtár munkatársa.

Megyei jutalmazásban részesültek:

Olasz László, Leninváros, KISZ városi Bizottságának titkára,
Sárkány László, Szerencs, KISZ járási Bizottságának titkára,
Csabai Gyula, Edelény, KISZ nagyközségi Bizottságának titkára,
Fedor Vilmos, Miskolc, KISZ városi Bizottságának titkára,
Szegedi Pálné, a Szerencsi Nagyközségi-Járásai Könyvtár igazgatója,
Slezsák Imre, az Edelényi Nagyközségi-Járásai Könyvtár igazgatója
és munkatársai: Tóth Bertalanné, Dicházi Lajosné, Krajnyák Bertalanné,
Torbócs Bertalanné és Augusztinyi Béla,

Hernádi Istvánné, a Miskolci Városi Könyvtár igazgatója és helyettese: Somodi Istvánné,

Harangozó Józsefné, a MVK Szabó Lőrinc Fiókkönyvtárának vezetője és munkatársai: Lódy Barnabásné és Nagy Istvánné,

Hornvánszky Káthi Katalin, a MVK József Attila Fiókkönyvtárának vezetője és munkatársa: Dr. Viga Gyuláné,

Szentjóni Attiláné, az Ózdi Népművelési Intézmények Központi Könyvtárának vezetője és munkatársai: Bánfalvi Lászlóné és Tokaji Magdolna,

Kiss Gyuláné, a sajtóbányai Déryné Művelődési Ház Könyvtárának vezetője,

Dukta Valéria, a Miskolci Pamutfonó Szakszervezeti Könyvtárának vezetője,

Nagy Józsefné, az enosi József Attila Nagyközségi-Járási Könyvtár helyettes igazgatója és munkatársa: Kornis Gyuláné,

Heidrich Lászlóné, a sajtószentpéteri Lévy József Nagyközségi Könyvtár vezetője,

Solymosi Ferencné, az Ongai Községi Könyvtár vezetője,

Novák Józsefné, a Felsőzsolcai Nagyközségi Könyvtár vezetője,

Kovács Gáspárné és Csirmazné Cserevári Ilona, a Mezőkövesdi Városi-Járási Könyvtár munkatársai,

Landenberger Istvánné, a kazinobarcikai Egressy Béni Művelődési Központ és Könyvtár igazgatóhelyettese és munkatársa: Kucsma Béláné.

HUBAY ÁGNES

BORSOD-ABAÚJ-ZEMPLÉN MEGYE KÖZSÉGI
KÖNYVTÁRAINAK TÁRGYI ÉS SZEMÉLYI FELTÉTELEI

(Részlet egy készülő tanulmányból)

Időközönként számvetést készítünk a könyvtári feltételek alakulásáról. Azért tartjuk ezt szükségesnek, hogy a fejlődés üteméből bizonyos következtetést vonhassunk le a jövőre vonatkozólag. Szeretnénk tudni, legalábbis megsejteni, hogy a könyvtárak megfelelő körülményeinek, működési feltételeinek létrejötte mikorra várhatók.

Az 1984. év adatai alapján a megyében 9 városi könyvtár, 1 városi jogú nagyközségi könyvtár működik saját és vonzaskörzeti feladattal. 10 körzeti könyvtárat tartunk nyilván. 19 nagyközségben működik főfoglalkozású könyvtáros, Arló nagyközségben tiszteletdíjas könyvtáros van. Örvendetes, hogy a fentieken kívül 24 olyan községi könyvtár van, ahol már főhivatású könyvtáros dolgozik. A megye 282 községében működik tiszteletdíjas könyvtáros. Ebben a cikkben inkább a községi könyvtárakkal kívánok foglalkozni.

Nagyközségi könyvtárak

A megyében 24 nagyközség van, ebből Edelény városi jogú vonzaskörzeti központ, - Rudabányán és Sajóbáonyon pedig szakszervezeti könyvtár van. Pálháza pedig egyben körzeti könyvtári székhely.

A többi 20 nagyközségben egynél több könyvtárossal működik Sajószentpéter (4) Mezőcsát (5) Abaújszántó (3) Szikszó (2) Szendrő (2) Felsőzsolca (2) Tokaj (2) Mezőkeresztes (2) Emőd (2) könyvtára. Nincs főhivatású könyvtárosa Arló nagyközségnek (?), pedig a lakosság száma is indokolná (4221 fő), nem is beszélve a vonzaskörzetéhez tartozó 7700 fős összlakosság szükségleteiről.

A nagyközségek könyvtári alapterületi ellátottsága is igen eltérő képet mutat. A szakmai irányelveknek csupán Emőd, Sajószentpéter (megközelítőleg), Szendrő alapterülete felel meg.

A nagyközségek személyi ellátottsága Edelényben, Sajószentpéteren, Mezőcsát, Putnokon, Abaújszántón szakmai szempontból jó. A többi tizenhat nagyközségben a vezetők közül főiskolai végzettséggel 5 fő rendelkezik, 6 könyvtárkezelői (középfokú) bizonyítvánnyal, 4 alapfokú vizsgával, 1 pedig alapfokú vizsga nélküli.

Az alábbi táblázatok - az alapterületeken kívül egyéb adatokkal - igen szemléletesen mutatják a valóságot, a kirívó eseteket.

100 m²-en felüli alapterülettel rendelkező nagyközségek:

A község neve	A lakosság sz. (zárój. össz.l.)	Alapter. m ²	Fiók sz.	Könyvtárlomány (zárój. össz.áll.)	Könyvtárbe-szerz. (zárój. eredeti költ.v.ö.)	1 lakosra jutó kötet	1 lakosra jutó Ft
S. szentpéter	14.334 (-)	454	4	24.068 (25.813)	61.813 (59.370)	1,8	4,3
Emőd	5.642 (-)	260	1	28.016 (28.316)	46.998 -	5,	8,3
Szendrő	4.382 (5.923)	200	3	18.519 (23.574)	43.534 -	4,	7,3
Putnok	7.410 (9.705)	182	3	28.538 (35.670)	59.052 (53.438)	3,7	6,1
Mezőcsát	6.834	177	központi ellátás				
Felsőzsolca	6.139	130		20.719	60.000	3,4	9,8
Abaújszántó	3.785	125		17.486 -	48.000 (45.000)	4,6	12,7
Tokaj	5.473	112	2	14.186 (15.136)	29.094 (26.311)	2,8	5,3
Pálháza	970 (3.701)	110	-	6.970 (16.725)	39.134 (31.980)	4,5	10,6
Szikszó	6.412	104	-	20.155	42.370	3,1	6,6

100 m² alatti alapterülettel rendelkező nagyközségek

Nagyközség neve	A lakosság sz. (zárój. össz.lak.)	Alapter. m ²	Fiók sz.	Könyvtár- sz. (zárój. össz.áll.)	Könyvbep. szerz.ö. (zárój. eredeti költs.v.ö.)	1 lakosra jutó kötet	1 lakosra jutó Ft
Mezőkeresztes	5.162	98	2	15.594 (18.518)	28.771 -	3,6	5,6
Tiszalúc	5.070	89	-	13.489 -	27.144 (24.268)	2,7	5,4
B.nádasd	4.384	84	-	12.037	19.210	2,7	4,4
Ricse	2.317 (3.651)	70	3	9.855 (15.744)	27.358 (25.573)	4,3	7,5
Szirmabesenyő	4.762	70	-	10.720	21.396	2,3	4,5
Cigánd	3.758 (4.607)	63	1	12.164 (15.064)	34.761 (32.930)	3,3	7,5
Múcsony	3.488 (4.830)	60	1	7.921 (10.607)	19.320 (17.000)	2,2	4,
Izsófalva	5.796	50	-	9.506	27.587 (26.937)	1,6	4,8
Alsózsolca	5.580	42	-	12.772	31.321 új könyvtár épül	2,3	5,6
Arló	4.221 (7.708)	40	2	8.822 (15.884)	29.093 -	2,1	3,8
Nyékládháza	4.197	30	1	10.309 (12.708)	48.409 (30.000)	3,	11,5

A fenti kimutatásokban szembevetendő a nagyközségek többségében a könyvtári belső tér szűkossége, amelyek meg sem közelítik a Szakmai irányelvekben rögzített alapvető szakmai normatívákat, pl. 1000 lakos/55-45 m². A nagyközségek közigazgatási helyzete, rangja is megköveteli, hogy a jövőben a könyvtárak területi ellátottságát felülvizsgálják és módot találjanak a megfelelő belső térrel rendelkező könyvtárak kialakítására. Ezekben a nagyközségekben a lakosság száma is indokolja a legalább 250-350 m²-es alapterületű könyvtárakat. Ugyancsak feltűnő különbségek mutatkoznak a könyvellátás terén az 1 lakosra jutó kötetek, ill. forintösszegek alakulásában. Az 1 lakosra jutó kötetben és forintösszegben az 1983. évi megyei átlag alatt vannak: Sajószentpéter, Tokaj, Szikszó, Mezőkeresztes, Borsodnádasd, Szirmabesenyő, Múcsony, Izsófalva (1), Alsózsolca, Arló.

Közzeti könyvtárak

Közzeti könyvtár neve	A lakos- ság sz. (zárój. össz.lak.)	Alap- ter. m ²	Fiók sz.	Könyvél- lomány (zárój. össz.áll.)	Könyvbe- szerz. ö. (zárój. eredeti költs.v.ö.)	1 lakosra jutó kötet	1 lakosra jutó Ft
Pálháza	970 (3.701)	110	7	6.970 (16.725)	39.134 (31.989)	4,5	10,6
HalmaJ	1.670 (5.023)	107	5	10.644 (19.089)	28.594 (27.696)	3,8	5,7
Baktakék	791 (2.344)	100	5	15.635 (21.370)	35.748 -	9,1	15,3
Novajidrány	1.461 (2.086)	90	1	8.931 (10.549)	24.946 -	5,1	11,9
Hidasnémeti	1.148 (2.192)	73	2	7.594 (10.748)	13.861 (12.768)	4,9	6,3
Boldva	2.289 (5.013)	70	4	7.690 (19.102)	25.976 (23.732)	3,8	5,2
Tolcsva	2.173 (3.946)	65	5	9.929 (18.787)	24.116 (19.251)	4,8	6,1
Sajókaza	3.274 (4.770)	55	3	13.364 (17.708)	24.311 (15.000)	3,7	5,1
Bódvaszilás	1.230 (4.633)	40	9	4.883 (24.600)	35.931 (30.087)	5,3	7,8
Perkupa	952 (5.723)	40	12	6.854 (28.537)	56.740 (47.905)	5,	9,9

A közzeti könyvtárak esetében is a legégetőbb probléma a helyiségek belső terének a nagysága. Pl. mit lehet kezdeni 40,50 m²-en,-a könyvek tárolása áttekinthető módon - ami tulajdonképpen a tervszerű könyvcsere-khez szükséges - szinte lehetetlen. Itt is elengedhetetlen az újabb átértékelés,-hiszen tekintettel a közzeti könyvtárak rapszódikus kialakulására, most érkezünk el odáig, amikor a szűk belső tér már gátolja a munkát.

Főhivatású könyvtárossal működő községi könyvtárak

Község neve	A lakos- ság sz. (zárój. össz.lak.)	Alap- ter. m ²	Fiók sz.	Könyvél- szám (zárój. össz.áll.)	Könyvbe- szerz.ö. (zárój. eredeti költ.v.ö.)	1 lakosra jutó kötet	1 lakosra jutó Ft
Olaszliszka	2.149 (3.044)	122	1	10.808 (13.773)	29.449 (27.004)	4,5	9,7
Onga	3.612	120	-	11.596	23.000	3,2	6,4
Csernely	1.295 (2.092)	102	2	6.443 (9.812)	13.361 (12.029)	4,7	6,4
Taktaharkány	4.193	102	-	9.009	29.805 (17.136)	2,1	7,1
Tiszakarád	2.854 (3.534)	95	?	8.981 (12.919)	20.516 (18.735)	3,7	5,8
Taktaszada	2.122	92	-	4.584	13.756 (9.179)	2,2	6,5
Karcsa	2.125 (2.247)	80	2	6.166 (8.972)	15.403 (13.547)	3,2	5,6
Gönc	2.751	80	-	9.619	15.650 (14.000)	3,5	5,7
Sajószöged	1.553	80	-	8.550	közp.e.ll.	5,5	-
Parasznya	1.288	77	-	6.747	14.946 (13.143)	5,2	11,6
Tarcal	3.718	75	-	13.317	28.789 (12.352)	3,6	7,7
Mád	3.197	74	-	8.512	19.735 (16.562)	2,7	6,2
Bőcs	2.748	70	-	6.651	13.200 (12.000)	2,7	5,3
Lak	626 (1.622)	63	4	6.980 (12.061)	12.625 (10.837)	7,4	7,8
Erdőbénye	1.919	60	-	7.015	20.219 (17.670)	3,6	10,4
Hernádnémeti	3.261	60	-	7.513	13.000 (12.000)	2,3	4,
Forró	2.052	56	-	4.873	7.319 (6.000)	2,4	3,6
Legyesbénye	1.696	50	-	5.630	26.918 (10.000)	3,3	15,9

A község neve	A lakosság sz. (zárój. össz.lak.)	Alap-ter. m ²	Fiók sz.	Könyvtárlomány (zárój. össz.áll.)	Könyvbeszerz.ö. (zárój. eredeti költs.v.ö.)	1 lakosra jutó kötet	1 lakosra jutó Ft
Megyaszó	3.044 (3.546)	50	1	8.318 (9.918)	22.099 (17.633)	2,8	6,2
Fűzérkomlós	360 (2.520)	49	5	4.218 (10.482)	21.800 (20.016)	4,2	8,7
Sajókeresztúr	1.540	48	-	4.678	11.500 (10.000)	3,	7,5
Kenézlő	1.692 (3.231)	40	2	6.908 (12.937)	29.148 (25.792)	4,	9,
Tálya	2.815	32	-	7.737	17.305 (5.915)	2,7	6,1
Dédestapolcsány	1.769 (3.748)	30	2	5.021 (11.074)	27.247 (26.575)	3,	7,3

A hetvenes évekhez viszonyítva most kb. hatszor több a főhivatású könyvtárossal működő községi könyvtárak száma. Az is igaz, hogy a Szakmai irányelveket 1972-ben fogalmazták meg, ennek ellenére a könyvtárak belső tér nagysága a könyvtárak többségében meg sem közelíti a legalapvetőbben szükséges nagyságot. (?) 100-120 m² között 4 könyvtár, 80-100 m² között 5 könyvtár, 50-80 m² között 10 könyvtár, 40-50 m² között 3 könyvtár, 40 m² alatt 2 könyvtár.

Az 1 lakosra jutó kötettségben a huszonnégyszáz község közül 16 a megyei átlagon alul van (megyei átlag lakos/3,8 kötet), az 1 lakosra eső forintösszegekben csak 8 könyvtár múlja felül az átlagot. Itt is érvényes és hasznos az a megállapítás, hogy az eredeti költségvetésben megtervezett könyvbeszerzési összeg a legalapvetőbb biztosítéka a tervszerű állománygyarapításnak. A 24 könyvtáros közül 14-nek van könyvtárkezelői, ill. középfokú könyvtárosi végzettsége, 5 főnek alapfokú végzettsége és 5 főnek nincs semmilyen könyvtárosi végzettsége.

Könyvtárhelyiségek nagysága vonzaskörzetek szerint, a megyei könyvtár nélkül

Vonzaskörzet neve	Nincs ön- álló helyisége	20 m ² ig	21-30 m ²	31-40 m ²	41-50 m ²	51-60 m ²	61 m ² -től több
Edelény	15	2	17	12	1	2	7
Encs	10	24	15	7	8	8	10
Kazincbarcika	6	9	4	5	4	7	3
Leninváros	-	3	6	5	4	-	4
Mezőkövesd	12	4	1	7	4	1	6
Miskolc	3	5	12	7	10	12	26
Ózd	3	4	10	4	3	4	4
Sárospatak	9	7	2	2	1	-	4
S.újhely	14	11	6	2	7	-	10
Szerencs	5	7	2	6	5	3	8
	77	76	75	57	47	37	82
	17,1%	16,9%	16,6%	12,6%	10,4%	8,2%	18,2%

Ha a könyvtárhelyiségek nagyságát összességében vizsgáljuk, akkor látjuk, hogy a korábbi évekhez viszonyítva van fejlődés, azonban a Szakmai irányelvekben lefektetett méretnormák megteremtése a közeljövőben - a jelenlegi fejlődés ütemét tekintve - nem látszik biztosítottnak. Azt hiszem nem tekinthető szakmai önzésnek, ha azt kérjük, hogy a művelődési házak építésénél, átalakításánál jobban vegyék figyelembe a könyvtárakat mint a közművelődés alapintézményeit. A könyvtár jelenleg is, de a jövőben még inkább a legalkalmasabb hely lesz az emberek kötetlen találkozására.

Nyitvatartási napok hetenként (1983-as adatok)

Vonzáskörzet neve	1 nap	2 nap	3 nap	4 nap	5 nap	6 nap
Edelény	18	26	5	1	3	3
Encs	34	32	5	2	4	3
Kazincbarcika	8	16	3	5	2	1
Leninváros	-	16	3	-	2	1
Mezőkövesd	11	16	4	2	1	1
Miskolc	5	18	14	7	25	6
Ózd	5	19	4	-	2	1
Sárospatak	1	17	3	-	2	2
S.újhely	12	23	4	3	6	2
Szerencs	7	9	7	2	11	-
Összesen:	101	192	52	22	58	20
	22,7%	43,1%	11,7%	4,9%	13,%	4,5%

1970-es %-os

adat: (24,4%) (50,6%) (9,8%) (3,8%) (5,%) (5,9%)

A %-os összehasonlítás fejlődést mutat: csökkent az 1 napon nyitvatartó könyvtárak száma, ugyanakkor emelkedett a 3,4 és 5 napon nyitvatartók száma.

Hogy teljesebb képünk legyen a könyvtárak nyitvatartásáról, meg kell vizsgálnunk a hetenkénti nyitvatartási órák számát.

Nyitvatartási órák száma hetenként

Vonzáskörzet neve	1-3 óra	4-5 óra	6-10 óra	11-15 óra	16-20 óra	21-25 óra	26-30 óra	30 órán felül
Edelény	10	12	25	2	1	3	-	3
Encs	19	36	14	2	1	-	1	7
Kazincbarcika	2	10	14	3	2	1	-	3
Leninváros	-	4	14	1	-	-	-	3
Mezőkövesd	8	11	12	1	1	-	-	2
Miskolc	1	4	21	13	11	1	8	16
Ózd	-	9	16	2	-	-	2	2
Sárospatak	3	7	11	-	3	-	-	1
S.újhely	1	19	19	1	6	1	1	2
Szerencs	5	4	11	4	2	-	1	9
	49	116	157	29	27	6	13	48
	11,3%	26,1%	35,3%	6,5%	6,1%	1,3%	2,9%	10,8%

Ha figyelembe vesszük a 101 egy napon nyitvatartó könyvtárak számát és ehhez még hozzátesszük azt, hogy ezen belül 7 könyvtár heti 1 órában, 34 heti 2 órában, 8 heti 3 órában és 116 heti 4-5 órában van nyitva, akkor látjuk, hogy a könyvtárak 33,1%-ra jellemző a heti 1-5 órában való nyitvatartás, s ez 165 könyvtárat érint. El lehet gondolkoznunk azon, vajon mindenesetben elegendő-e az ilyen nagyságú nyitvatartás a könyvtárak feladatának megoldásához.

Tiszteletdíjak megoszlása

Vonzáskörzetek neve	200-400 Ft	401-500 Ft	501-700 Ft	701-800 Ft	801-1000 Ft	1000 Ft-on felül
Edelény	30	10	3	2	2	-
Encs	53	12	2	-	2	-
Kazincbarcika	12	2	4	1	2	2
Leninváros	7	5	4	1	2	-
Mezőkövesd	8	5	5	1	4	1
Miskolc	9	7	6	5	2	2
Ózd	12	3	7	1	-	3
Sárospatak	14	2	2	-	2	-
S.újhely	32	1	5	-	-	-
Szerencs	9	2	5	3	2	1
Összesen:	186	49	43	14	18	9
	58,3%	15,4%	13,5%	4,4%	5,6%	2,8%

A tiszteletdíjakkal összefüggésben megvizsgáltuk az egy órára eső forintösszeget, a kép amely kirajzolódott igen változatos és sok esetben lehangoló.

Vonzáskörzet

1 órára eső tiszteletdíj

Edelény	13,60 Ft
Encs	16,20 Ft
Kazincbarcika	17,70 Ft
Leninváros	20,- Ft
Mezőkövesd	14,90 Ft
Miskolc	13,50 Ft
Ózd	17,- Ft
Sárospatak	13,60 Ft
Sátorajjáújhely	9,50 Ft
Szerencs	22,- Ft

A változatos kép abból is adódik, hogy némely vonzáskörzetben (ill. volt járásban) másképp értelmezték a nyitvatartási idő megállapítását. Egyes körzetekben azért magasabb az egy órára eső óradíj, mert számos községben nem arányosan állapították meg a nyitvatartási órák számát: hol sokat, hol túlságosan kevés órát szabtak meg. A lényeg azonban az, hogy a jelenlegi tiszteletdíjak mellett nem lehet elvárni - még inkább megkövetelni - a magasabb szintű könyvtárosi munkát. A tiszteletdíjakra vonatkozó 13/1983. (XII.17.) ÁBMH sz. rendelkezés melléklete (Megjelent a Műv.Közl. 1984. évi 4. számában 236.o.) lehetőséget biztosít a tiszteletdíjak módosítására. A melléklet az alábbi rendelkezést tartalmazza. Megbízási díjas könyvtáros (könyvkölcsönző) havi díja:

	A	B	C
Heti 4 óra munkaidő esetében	250-880 Ft	200-740 Ft	150-620 Ft
Heti 6 óra munkaidő esetében	300-1320 Ft	250-1100 Ft	200-920 Ft
Heti 8 óra munkaidő esetében	350-1760 Ft	300-1500 Ft	250-1230 Ft

Végeredményben a tanácsokon múlik, ill. anyagi lehetőségeiken, hogy mindhárom kategóriában a magasabb díjtételek alkalmazásával a könyvtárosi munkát a közművelődésben betöltendő szerepe szerint értékeljék.

Szólnunk kell még a tiszteletdíjasok főfoglalkozásáról:

A pedagógus foglalkozásúak aránya 37,1 % (korábban az ötvenes, hatvanas években 50-70 % volt), az adminisztratív foglalkozásúak száma 24,8 %, a háztartásbeliek aránya 11,8 %, a fizikai foglalkozásúak, ill. nyugdíjasok aránya 22,7 %. A pedagógus főfoglalkozású tiszteletdíjas könyvtárosok száma valószínű azért is csökkent, mert nagyon sok apró községben megszűnt az iskolai oktatás. Sok kistelepülésen probléma van a tiszteletdíjas könyvtáros beállításával, ti. nincs tanult ember, azért örülni lehet, ha a helyiek közül alacsonyabb iskolai végzettséggel is vállalkoznak a könyvtárosságra.

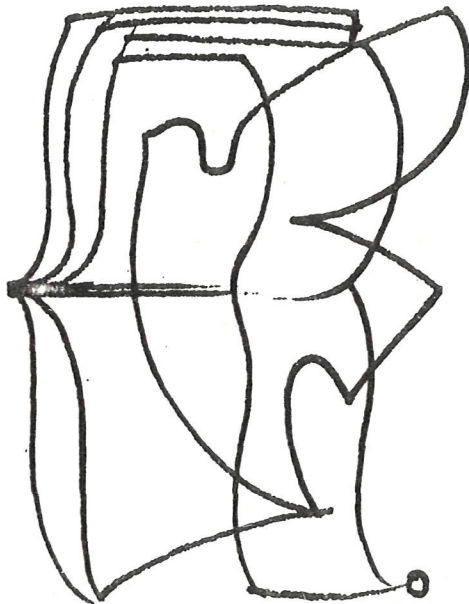
Ha a tiszteletdíjasok iskolai végzettségét vizsgáljuk, akkor a következő kép tárul elénk: Egyetemet, főiskolát végzett: 110; 29,6 %, középiskolai végzettségű: 179, 48,2 %, 8 általános iskolát végzett: 82, 22,1 %.

A szakképzettség tekintetében a helyzet alig változott. Régebbi ki-
mutatásokat vizsgálva azt láttuk, hogy a hatvanas-hetvenes években is
százon felül volt az alapfokú vizsga nélküliek száma, s ez a szám visz-
szatérően tartja magát, annak ellenére, hogy 1961-től évenként megszer-
veztük a tiszteletdíjasok nyári alapfokú bennlakásos tanfolyamát 30-40
fő részvételével. Ennek oka a nagyfokú fluktuáció. Pl. a volt miskolci
járásban 2 év alatt 13 könyvtárban, 17 alkalommal volt könyvtáros vál-
tozás.

A megye községi könyvtárainak tárgyi és személyi feltételeiről ígye-
keztem valóságos képet rajzolni. Tettem ezt azért, hogy minden könyv-
tárüggyel foglalkozó előtt reális kép legyen.

Reméljük, hogy a könyvtárügy irányítói és a könyvtárosok együttes
buzgalmának meglesznek a látható eredményei.

PÓCSI GUSZTÁV

GONDOLATOK A MEGYE TANÁCSI KÖNYVTÁRAINAK

1983. ÉVI STATISZTIKAI ADATAIRÓL

Borsod-Abaúj-Zemplén megyében 1983-ban a könyvtárak számában változás nem történt. A megyeszékhellyel együtt 452 könyvtári egység van, amelyből 161 önálló, 248 fiók és 43 központi ellátású szolgáltató hely.

Tavaly Répáshuta a szakszervezeti hálózatból átkerült a tanácsi hálózatba, így a még Miskolcon és Nyékládházán létesített új fiókkönyvtárakkal együtt ellensúlyozta a Kazincbarcikán, Sátoraljaújhelyen és Sárospatakon megszűnő letéti könyvtárakat.

Az intézmények elhelyezése tekintetében, - ami egyébként sok kívánivalót hagy maga után - legnagyobb előrelépés a sárospataki Városi Könyvtár új, a Művelődés Házában történő elhelyezése volt.

Az állomány alakulása

A megye könyvtárhálózatában az elmúlt években megvolt az anyagi fedezet a kívánatos mértékű gyarapodásra, az elhasználódott könyvek pótlására. A könyvbeszerzési összeg 6 millió forintot felül volt minden évben, a leltárba vett kötetek száma a következőképpen alakult:

	Leltárba vett köt. száma	1 lakosra jutó könyv	1 olvasóra jutó könyv
1978	156.109	2,9	16,6
1979	176.797	3,2	17,3
1980	194.033	3,2	18,5
1981	164.742	3,4	18,9
1982	156.108	3,5	19,8
1983	150.954	3,9	20,7

A könyvárak emelkedése miatt azonban, hogy a leltárba vett kötetek csökkenő tendenciája ne maradjon meg, növelni kell a könyvbeszerzési kereteket, mert amíg 1982-ben egy kötet beszerzési átlagára 40,54 Ft volt 1983-ban már 45,99 Ft.

Természetesen járásonként, városonként eltérést mutatnak a fenti számok. Nagyon alacsony az 1 lakosra, de az 1 olvasóra jutó kötet-szám is a miskolci járásban, Miskolc városkörnyékének községeiben, Leninvárosban, és az 1 olvasóra jutó kötettség az edelényi járásban. Az 51.699 törölt kötettel a megye leltári állománya 1983-ban 2.881.151 könyvtári egység.

Az állomány az alábbi dokumentumfajtákból áll:

	Beszerzett állomány- egység		Össz. állo- mány.	
Könyv	144.305	95,6%	2.783.096	96,6%
Időszaki kiadvány	2.013	1,3%	32.545	1,1%
Hangzódokumentumok	4.118	2,7%	32.314	1,1%
Mikrodokumentumok			299	
Egyéb	518	0,3%	32.897	1,1%
	150.954		2.881.151	

A beszerzési arányok az állomány összetételét tükrözik, a hangzó-dokumentumok szerepelnek valamivel nagyobb százalékban. Kívánatos lenne ezek számának további emelése, mivel a látogatók, helybenhasználók körében nagy az igény a zenei, nyelvi szolgáltatás iránt. Ezt igazán vonzóvá csak megfelelő lemez-, kazettaállomány teheti.

A periodikák számában nincs lényeges csökkenés. 1982-ben a tanácsai hálózat könyvtáraiba 4.989 féle folyóirat járt, 1983-ban pedig 4.794.

Forgalom

1983-ban részletes adatokat nem kellett szolgáltatni, így csak a legfontosabb mutatószámokat tudtuk összehasonlítani. Az alábbiak szerint alakultak a forgalmi adatok.

A beíratkozott olvasók száma az előző évhez viszonyítva nem mutat lényeges változást. A csökkenés mindössze 876 fő, 0,6 %, de területenként vannak figyelmeztető egyenetlenségek.

A községeknél az encsi, leninvárosi és szerencsi járásban volt nagyobb visszaesés, a többi területen stagnálás, egyedül az edelényi járásban nőtt 1983-ban is az olvasók száma 328 fővel. A községi sorban a járási és körzeti könyvtárakban az olvasók számának emelkedése tapasztalható. A csökkenést a községi könyvtárak olvasólétszáma, azon belül is a felnőtt olvasók hiánya okozza, úgy látszik ez is érzékelteti a kistelepülések gondjait.

Beíratkozott olvasók száma a községekben:

	1982		1983	
	14 éves és fiatalabb	14 éven felüli	14 éves és fiatalabb	14 éven felüli
járásai községi	4.410 együtt 10.373	5.963	4.697 együtt 10.644	5.947
községi körzeti	3.951 együtt 10.024	6.073	3.904 együtt 10.032	6.128
községi	25.769 együtt 59.506	33.737	25.792 együtt 58.273	32.481

A városi sorban a Kazincbarcikán és Sátoraljaújhelyen meglévő olvasószámcsökkenést egyenlíti ki Sárospatak megnövekedett olvasótábora. A Miskolci Városi Könyvtár könyvtárainak a legkiemelkedőbbek az eredményei 1983-ban, lényeges emelkedés tapasztalható minden forgalmi adatában. A megye tanácsi könyvtárhálózatában csökkenés jellemzi a látogatóforgalmat is. A beíratkozásnál felvázolt területi különbségek itt is érzékelhetők. A községi sorban a már fentebb említett megállapítás érvényes. A városoknál Kazincbarcikán a megnövekedett látogatószám intenzívebb, hatékonyabb könyvtári munkát mutat, Mezőkövesden viszont túl magas a látogatók számában a visszaesés. A hálózatban 139.189 olvasóra 1.603.556 látogatás jut, ami szerint a látogatási intenzitás mutatója 12, ennyiszor kereste fel a könyvtárakat egy-egy olvasó 1983-ban. A kölcsönzött állományegységek száma 3.763.500, az előző évihez képest 4,5 %-kal csökkent a könyvtárak ilyen igénybevétele. A helyi különbségek itt is érvényesülnek. Kiemelkedő az edelényi járás, Leninváros és a Miskolc városi hálózat, legnagyobb a csökkenés Kazincbarcikán és Sátoraljaújhelyen, a miskolci és a szerencsi járásban. A gyermekolvasók kölcsönzési aránya magasabb, a felnőttek nem beíratkozási arányuknak megfelelő nagyságrendben veszik ki részüket a kölcsönzésből.

zombotúnóen mutatja ezt az alábbi táblázat, amely a községekre vonatkozik:

	Beíratkozott olv.		Látogatók		Kölcs.kötetek száma	
4 éves és fiatalabb	25.792		404.683		904.962	
4 éven felüli	32.481	75,5%	256.153	38,8%	682.580	43%
Összesen:	58.273		660.836		1.587.542	

Az egész hálózatban az olvasói érdeklődés mutatója, vagyis hogy egy olvasó hány könyvet kölcsönzött ki 1983-ban otthoni olvasásra, 27 kötet. (Összes olvasó: 139.184, összes kölcs. kötet: 3.763.500.)

Az eddig vázolt jelenségek lehet, hogy csak átmeneti jellegűek, de feltétlenül figyelmet érdemelnek.

1984-ben, az új vonzáskörzeti központoknak is, a jó és hatékony munka érdekében feltétlenül szükséges a statisztikai adatok ismerete, elemzése, mert ezek segítik a további, legfontosabb feladatok meghatározását.

SZILÁGYI SÁNDORNÉ

BORSOD-ABAUJ-ZEMPLÉN MEGYE KÖZMŰVELŐDÉSI KÖNYVTÁRAINAK 1983. ÉVI STATISZTIKAI ADATAI

Sor- szám	Járás, város	Könyv- tárak száma	A lakos- ság száma	Könyvvállomány			Ezer la- kosra ju- tó könyv	Az évben leltárba vett köt. száma	Beiratkozott olvasók			A la- kosság %-a olv.	Egy ol- vasóra jutó könyv
				1982	1983	Emelk. Csökkenés			1982	1983	Emelk. Csökkenés		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1.	Edelényi járás	70	x 56.403	236.320	243.125	+ 6.805	4.310	10.415	13.824	14.152	+ 328	25,1	17,2
2.	Encsi járás	83	59.784	261.807	268.655	+ 6.848	4.493	10.196	13.832	13.628	- 204	22,8	19,7
3.	Leninvárosi járás	22	33.769	143.429	147.841	+ 4.412	4.378	6.027	7.128	6.778	- 350	20,1	21,8
4.	Mezőkövesdi járás	24	31.343	118.954	123.341	+ 4.387	3.935	5.235	5.479	5.342	- 137	17,0	23,1
5.	Miskolci járás	44	xx 64.019	181.549	191.755	+ 8.399	2.995	12.464	11.027	11.103	+ 6	17,3	17,3
6.	Ózdi járás	26	29.126	117.948	120.642	+ 2.694	4.142	5.018	5.957	5.814	- 143	19,9	20,7
7.	Sátoraljaujhelyi járás	57	47.877	184.473	188.916	+ 4.443	3.945	8.615	7.727	7.801	+ 74	16,3	24,2
8.	Szerencsi járás	36	68.140	213.433	224.244	+ 10.811	3.290	14.895	10.099	9.676	- 423	14,2	23,2
9.	Kazincbarcika vk.	6	7.726	24.584	25.053	+ 469	3.242	1.119	892	887	- 5	11,5	28,2
10.	Miskolc vk.	5	20.218	52.429	54.408	+ 1.979	2.691	2.824	2.973	2.757	- 216	13,6	19,7
11.	Ózd vk.	6	6.344	22.679	23.592	+ 913	3.718	1.573	965	1.011	+ 46	15,9	23,3
12.	Községek összesen	379	424.749	1.557.605	1.611.572	+ 52.160	3.794	78.381	79.903	78.949	- 954	18,6	20,4
13.	Kazincbarcika	6	37.481	140.685	142.223	+ 1.538	3.794	4.550	7.461	6.957	- 504	18,6	20,4
14.	Leninváros	3	18.667	56.731	60.491	+ 3.760	3.240	5.240	3.845	3.996	+ 151	21,4	15,1
15.	Mezőkövesd	10	15.435	94.956	100.801	+ 5.845	5.467	6.102	3.689	3.642	- 47	19,7	27,7
16.	Ózd városi hálózat	5	48.521	20.311	20.736	+ 425		1.384	1.025	1.117	+ 92		18,6
17.	Sárospatak	8	15.316	56.306	58.668	+ 2.362	3.830	5.399	2.029	2.909	+ 880	18,9	20,2
18.	Sátoraljaujhely	9	20.481	104.600	108.384	+ 3.784	5.291	4.975	4.875	4.305	- 570	21,0	25,2
19.	Városok összesen	41	158.901	473.589	491.303	+ 17.714	4.263	27.650	22.924	22.926	+ 2	19,8	21,4
20.	Összesen 12 + 19	420	583.650	2.031.194	2.102.875	+ 69.874	3.890	106.031	102.827	101.875	- 952	19,0	20,6
21.	Megyei Könyvtár	1		356.817	378.689	+ 21.872		24.674	18.377	18.168	- 209		20,8
22.	Miskolc városi hálózat	31		392.078	399.587	+ 7.509		20.249	18.856	19.141	+ 285		20,9
23.	Miskolc összesen	32	207.525	748.895	778.276	+ 29.381	3.750	44.923	37.233	37.309	+ 76	17,9	20,8
24.	Tanácsi hálózat	452	791.175	2.780.089	2.881.151	+ 101.062	3.879	150.954	140.060	139.184	- 876	18,7	20,7
25.	Szakszervezeti hálózat	253		708.056	737.085	+ 29.029		40.291	40.885	40.858	- 27		18,0
26.	Közművelődési hálózat	705	808.924	3.488.145	3.618.236	+ 130.091	4.472	191.245	180.945	180.042	- 903	22,2	20,1

x Kurtyán, Rudabánya adatai nélkül

xx Sajóbábony adatai nélkül

Sor- szám	Látogatók száma			Egy ol- vasóra utó köl- kötet	Egy la- kosra utó köl- kötet	Kölcsönzött kötetek száma			Könyveszerzés összege			Egy la- kosra ju- tós Ft	Egy ol- vasóra ju.5 Ft	Beszerz- kötet évi ára
	1982	1983	Emelt. Csökkenés			1982	1983	Emelt. Csökkenés	Köls. vetés	Egyéb forr.	Összesen			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1.	172.442	186.962	+ 14.520	23,8	5,9	328.119	336.977	+ 8.858	374.027	97.240	471.267	8,35	33,30	45,24
2.	163.962	153.233	- 10.729	27,2	6,3	397.477	371.166	- 26.311	378.987	30.449	409.436	6,81	30,04	40,15
3.	69.859	64.545	- 5.314	27,8	6,0	212.018	188.569	- 23.449	194.998	68.434	263.432	7,60	38,86	43,70
4.	68.279	72.659	+ 4.380	36,4	6,2	193.874	194.577	+ 703	206.970	7.315	214.285	6,83	40,11	40,93
5.	147.494	130.237	- 17.627	28,2	4,9	351.943	313.329	- 44.678	320.658	134.921	455.579	7,11	41,03	36,55
6.	66.300	60.152	- 6.148	26,2	5,2	158.456	152.300	- 6.156	199.314	12.703	212.017	7,27	36,46	42,25
7.	111.301	108.746	- 2.555	28,7	4,7	224.637	224.094	- 543	317.864	34.986	352.850	7,56	45,23	40,95
8.	102.649	98.800	- 3.849	24,2	3,4	266.836	234.589	- 32.247	369.013	236.005	605.018	8,87	62,52	40,61
9.	8.777	8.821	+ 44	20,9	2,4	18.388	18.509	+ 121	21.409	14.930	36.339	4,70	40,96	32,47
10.	25.911	18.552	- 7.359	33,7	4,6	114.600	92.824	- 21.776	122.718		122.718	6,07	44,51	43,45
11.	12.191	9.255	- 2.936	26,9	4,3	35.880	27.167	- 8.713	53.324	10.190	63.514	10,01	62,82	40,37
12.	949.165	911.962	- 37.203	27,3	5,1	2.300.028	2.154.101	- 148.127	2.559.282	647.173	3.206.455	7,54	40,61	40,90
13.	68.156	69.141	+ 985	29,5	5,5	227.303	205.036	- 22.567	170.000		170.000	4,53	24,43	37,36
14.	35.401	38.657	+ 3.256	26,6	5,7	94.306	106.359	+ 12.053	183.000	65.869	248.869	13,33	62,27	47,49
15.	38.309	33.470	- 4.839	25,0	4,9	99.933	91.022	- 8.911	249.061	4.941	254.002	13,77	69,74	41,62
16.	15.684	15.764	+ 80	31,7		22.776	24.212	+ 1.436	34.562	10.499	45.061		40,34	32,55
17.	41.987	41.731	- 256	23,3	4,4	85.163	67.757	- 20.406	161.000	123.483	284.483	18,57	97,79	52,69
18.	44.151	44.579	+ 428	30,6	6,4	132.821	131.548	- 1.273	216.100	27.421	243.521	11,89	56,56	48,94
19.	243.628	243.342	- 346	27,3	5,5	665.602	625.934	- 39.668	1.013.723	232.213	1.245.936	11,28	54,34	45,06
20.	1.192.853	1.155.304	- 37.549	27,3	5,1	2.967.830	2.780.035	- 187.795	3.573.005	879.386	4.452.391	8,32	43,70	41,99
21.	169.605	154.571	- 15.034	23,8		462.705	433.060	- 29.645	1.289.711	47.868	1.337.579		73,62	54,21
22.	275.607	293.531	+ 18.074	26,8		511.278	550.405	+ 39.127	972.286	180.604	1.152.890		60,23	56,93
23.	45.212	448.252	+ 3.040	26,4	4,7	973.983	983.465	+ 9.482	2.261.997	228.472	2.490.469	12,00	66,75	55,43
24.	38.065	1.603.556	- 34.509	27,0	5,0	3.941.813	3.763.500	- 178.313	5.835.002	1.107.858	6.942.860	9,34	49,88	45,99
25.	320.394	298.792	- 21.602	21,5		907.288	876.934	- 30.354	1.517.156	51.858	1.569.014		38,40	38,94
26.	1.958.459	1.902.348	- 56.111	25,8	5,7	4.849.101	4.640.434	- 208.667	7.352.158	1.159.716	8.511.874	10,52	47,27	44,50

E S E M É N Y E K - H I R E K

1984.

Az 1984. évi közigazgatási változások megyénk könyvtárügyét erőteljesen érintették. A közigazgatási változásokról P o r k o l á b A l - b e r t, a B.-A.-Z. megyei Tanács elnökhelyettese adott tájékoztatót múlt év decemberében a könyvtárigazgatóknak.

A könyvtári szakfelügyelet és a megyei módszertan felmérte a módszertani központok helyzetét és feladatait, s javaslatot tett az új módszertani központok kijelölésére, s a fejlesztésre.

Borsod-Abaúj-Zemplén megyében 1984-ben várossá nyilvánították Encset és Szerencset, s Edelény városi jogot kapott, így 9 városi könyvtár (Encs, Kazincbarcika, Leninváros, Mezőkövesd, Miskolc, Ózd, Sárospatak, Sátoraljaújhely, Szerencs) és 1 városi jogú nagyközség (Edelény) vonzáskörzeti központ végzi tovább a hálózati - módszertani feladatokat. Ózd esetében jelenleg is folynak a tárgyalások, hogy a főképpen szakszervezeti, részben tanácsi fenntartású Ózdi Népművelési Intézmények Könyvtára - városi könyvtár hiányában - végezheti-e a körzeti tennivalókat, vagy sem. Putnok és Mezőcsát, volt járási központok hálózati szerepköre megszűnt, a továbbiakban az ózdi, illetve a leninvárosi körzetközponthoz tartoznak. Újólag kapott hálózati szerepkört Kazincbarcika, Leninváros, a Miskolci Városi Könyvtár és Sárospatak.

A városi könyvtárigazgatók május 14-i értekezletén Z ó d i I m - r é n e k, az MSZMP Borsod megyei Bizottsága munkatársának politikai tájékoztatóján túlmenően a résztvevők C s á k i I m r é v e l, a Megyei Tanács VB. Művelődésügyi Osztályának csoportvezetőjével a járáások átszervezésének gondjairól és feladatairól beszélgettek.

o o o

Az Edelényi Nagyközségi Könyvtár irodalomtörténeti sorozatot indított a határainkon túli magyar irodalomról. Januárban dr. M. T a k á c s L a j o s egyetemi adjunktus "A kárpát-ukrajnai magyar irodalom, tudomány és művelődés", márciusban dr. C z i n e M i h á l y irodalomtörténész, egyetemi tanár "A romániai magyar irodalom, tudomány és művelődés" tárgyköréből tartott előadást. Nagyszámú érdeklődő közönség gyűlt össze a Nagyközségi Könyvtárban.

o o o

Az idén 27. alkalommal megrendezett Mezőgazdasági Könyvhónapon, február hónapban megyénkben 79 rendezvény népszerűsítette a szakirodalmat, s közvetve a magyar mezőgazdaságot. Szakíró-olvasó találkozók, szakelőadások és könyvismertetések, szakkönyvkiállítások szolgálták az ügyet.

A megyei megnyitó ünnepséget Borsodszirákon, a Bartók Béla Mezőgazdasági-Ipari Termelőszövetkezetben tartották február 6-án. A termelőszövetkezet elnökének B o t y a P é t e r n e k köszöntője után került sor az ünnepi megnyitóra. A rendezvénysorozatot megnyitotta Z ó d i I m r e, az MSZMP Borsod megyei Bizottságának munkatársa. Ezután a termelőszövetkezet dolgozói, szakemberei és a megyéből összegyűlt érdeklődők meghallgatták S á r k ö z y P é t e r t, a Budapesti Kertészeti Egyetem tanárát, aki a korszerű mezőgazdasági technológiákról, energiatakarékos művelési módokról és rendszerekről tartott hasznos és ugyanakkor nagyon élvezetes előadást. A megnyitón a Művelt Nép Könyvterjesztő Vállalat a Könyvhónap legfrissebb könyveiből szép kiállítást és könyvvásárt rendezett.

Miskolcon a városi megnyitóra már február 2-án sor került az Ady Endre Művelődési Házban. A megnyitót C s e p r e g i C s a b a, a Miskolc megyei Városi Tanácsa VB. Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Osztályának vezetője tartotta. A megnyitó után F e j e s I m r e, az AGROKER osztályvezetője előadást tartott a növényvédőszeres és a műtrágyaellátás jelenlegi és várható helyzetéről.

Válogatva néhány jelentősebb rendezvényt megemlítünk:

Mezőcsáton dr. G y ő r f f y S á n d o r tudományos szaktanácsadó kuwaiti élményeiről számolt be nagylétszámú közönség előtt: "Mit keres egy kertész Kuwaitban?" címmel.

Leninvárosban és Tizzaszederkényben dr. B á l i n t G y ö r g y nyugd. főszerkesztő találkozott kertbarátokkal.

A tizzaszederkényi könyvtárban dr. Z a b o s B é l á t is vendégül látták, aki a "Horgászoknak a Tiszáról" című könyve ankétján vett részt. Dr. F a r k a s K á r o l l y a l a Budapesti Kertészeti Egyetem tanárával 60 főnyi érdeklődő kertbarát találkozott Mezőkeresztesen. Sátoraljaújhelyen dr. K ö s z e g i L á s z l ó, a tarcali Szőlészeti Kutató Intézet munkatársa, K a r d o s J á n o s, a Borkombinát vezetője, B a r a t i I s t v á n, a miskolci Növényvédő Kutató Intézet munkatársa szőlőgondozás, borászat és növényvédelem témakörökben tartottak jól sikerült előadásokat.

Sárospatakon a Bodrogi Állami Gazdaság szakembereivel dr. J a -
n i k J ó z s e f, a Gödöllői Agrártudományi Egyetem rektorhelyette-
se találkozott, aki előadást tartott a mezőgazdasági gépek beszerzésé-
nek, üzemeltetésének, karbantartásának és javításának - és ha szüksé-
ges - selejtezésének komplex kérdéseiről.

Edelényben, Abodon és Boldván dr. G o n d a I r é n n e l, a Kis-
tenyésztők Lapja főszerkesztőjével rendeztek jól sikerült találkozókat.
Edelényben és Szendrőben Z s i d e i B a r n a b á s méhésztudós, szakíró,
Tomoron és Hídvégárdón G é v a y J á n o s, a Kertészet és Szőlészet
főszerkesztője kertbarátokkal találkozott.

Mindent egybevetve a 27. Mezőgazdasági Könyvhónapnak megyénkben jó
visszhangja volt, mindenütt eleven érdeklődés kísérte a rendezvényeket.

o o o

A II. Rákóczi Ferenc Könyvtár 1984 februárjában könyvtárpedagógiai
továbbképző tanfolyamot indított könyvtárkezelőknek. A program az első
félévben négy alkalommal nyújtott szakmai ismereteket a könyvtárkezelők-
nek. A programban szó esett az olvasó és könyvtártípusokról; a hallga-
tók tájékoztatási feladatokat oldottak meg, volt könyvismertetés, dol-
gozatelemzés és könyvtárlátogatás.

o o o

Az encsi József Attila Városi Könyvtár 1984 februárban "Kazinczy
szép magyar beszéd" címmel versenyt hirdetett a városkörzet általános
iskolái között. Az április 6-án megtartott verseny győztesei az éven-
ként hagyományosan megrendezett anyanyelvi szaktáborban vehetnek részt
Zánkán.

o o o

A II. Rákóczi Ferenc Könyvtár és a Magyar Írók Szövetségének Észak-
magyarországi Területi Szövetsége február 12-án KORTÁRS SZERKESZTŐSÉGI
TALÁLKOZÓT rendezett. Vendégeink voltak: S z á r a z G y ö r g y író,
kritikus, F o d o r A n d r á s költő és P á s k á n d i G é z a
drámaíró.

o o o

A II. Rákóczi Ferenc Könyvtár helyismereti részlegének vezetőjét, dr. T ó v á r i J u d i t o t március 1-től a Borsod-megyei Levéltár igazgatóhelyettesévé nevezték ki.

o o o

Az encsi József Attila Városi Könyvtár és a Gönci Községi Könyvtár rendezésében március 3-án Göncön "Károlyi Gáspár, a gönci prédikátor" címmel ankétra került sor. S z a b ó A n d r á s és felesége P e t - r ő c z i É v a költő találkozott az érdeklődőkkel.

o o o

A II. Rákóczi Ferenc Könyvtár március 23-án R a p o s á n y i L á s z l ó újságíró: "Beszélgetések a Bibliáról" című előadására hívta olvasóit.

o o o

A II. Rákóczi Ferenc Könyvtár a márciusban megrendezett Értelmiségi Napok keretében 2 alkalommal adott helyt vitának, termékeny eszmecserének. Március 20-án S z é k e l y L á s z l ó, Miskolc megyei Város Tanácsának elnökhelyettese "Várospolitikai és értelmiség Miskolcon" címmel tartott vitaindító előadást; Március 27-én T ó t h J á n o s, a Népművelési Intézet helyettes igazgatója "A közművelődésben dolgozó értelmiségiek helyzetéről, perspektíváiról" medítált a megyéből összesereglett könyvtárosoknak.

o o o

A Sajószentpéteri Nagyközségi Könyvtár gyermekolvasói részére március 27-én igen jól sikerült író-olvasó találkozót rendezett. Vendégük volt: N a g y K a t a l i n író, aki nem győzött válaszolni a felteht kérdésekre. A gyerekek köszöntőt mondtak, s részleteket adtak elő az író műveiből.

o o o

A Városi Könyvtár Szabó Lőrinc Flókkönyvtára S z a b ó L ő r i n c költő születésének évfordulóján, március 31-én a Szabó Lőrinc Kertben megkoszorúzta a költő szobrát. Az ünnepségen közreműködtek a város

középiskolái és a 13.sz. Általános Iskola Szabó Lőrinc úttörőcsapatának szavalókórusa.

o o o

A mezőcsáti Kiss József Nagyközségi Könyvtár gyermekkönyvtára március havi foglalkozásain 4 alkalommal a szépirodalomban való tájékoztató módszeréről, a betűről, a könyvről, a könyvtartozékokról, a könyvtárról, a könyvtártípusokról és a könyvtárak feladatairól, valamint a költészetéről volt szó.

o o o

Az Edelényi Nagyközségi Könyvtár Gyermekkönyvbarát-köre részére márciusban könyv- és könyvtárhasználati vetélkedőt rendezett, a Költészet Napjára pedig általános iskolás tanulók részvételével szavalóversenyt. A vetélkedőn résztvevő csapatok oklevelet, az első három helyezett csapat pedig oklevelet és könyvet kapott jutalmul.

Hazánk felszabadulásának 39. évfordulója alkalmából a Hazafias Népfront Miskolc városi Bizottsága a társadalmi kapcsolatok ápolásáért "Kiváló Társadalmi Munkás" kitüntetésben részesítette Deák Jánosné perecesi könyvtárost és Vörös Zoltánnét, a Dayka Gábor Fiókkönyvtár vezetőjét.

o o o

A KISZ Miskolc városi Bizottsága "Aranykoszorús KISZ" jelvénnel jutalmazta Kopasz Erzsébetet, a Petőfi Sándor Fiókkönyvtár vezetőjét a Kulturális Munkabizottságban végzett munkájáért és a Forradalmi Ifjúsági Napok szervezésében kifejtett tevékenységéért.

o o o

A Költészet Napja alkalmából Mezőcsáton a Nógrádi Sándor Gimnáziumban rendhagyó irodalomórát tartottak Papp Lajos, a Napjaink főszerkesztője és Serfőző Simon költő. A költőket dr. Táboros Sándor tanár mutatta be a diákoknak.

o o o

Az enosi József Attila Városi Könyvtár szervezésében 1984. április 6-án immár 10. alkalommal került sor a Költészet napi szavalóversenyre, melyet általános iskolai tanulók és KISZ-fiatalok körében hirdettek meg. Az idei szavalóversenyen 148 fiatal vett részt. A KISZ-fiatalok kategóriájában **K o n k o l y M a r i a n n**, a szikszói Szepesi Csombor Márton Gimnázium tanulója nyert, aki ötödikes kora óta részt vett a járási szavalóversenyeken. A zsűri osztályonként döntött az első díjakról. Az első és második helyezettek jutalma: részvétel az augusztusi olvasótáborban Telkibányán.

o o o

A Költészet Napja alkalmából Miskolc város Tanácsa, a Városi Könyvtár, a Magyar Írók Szövetségének Észak-Magyarországi Csoportja, a Hazafias Népfront és a Művelt Nép Könyvterjesztő Vállalat április 10-én délután **k o s z o r ú z á s i ü n n e p s é g e t** rendezett a lillafüredi **J ó z s e f A t t i l a e m l é k t á b l á n á l**. Illyés Gyula: Óda a törvényhozóhoz című versét elmondta **K u l o s á r I m r e**, a Miskolci Nemzeti Színház művésze. Az ünnepség után a Palotaszálló színháztermében **NAPJAINK** délutánra került sor. Közreműködtek: **P a p p L a j o s**, a Napjaink főszerkesztője, **K u l o s á r I m r e** és **K ö r t v é l y e s i Z s o l t**, a Miskolci Nemzeti Színház művészei.

o o o

A Magyar Könyvtárosok Egyesülete Borsod megyei Szervezetének április 13-i összejelvetelén **T a k á c s M i k l ó s** Vas megyei könyvtárigazgató mutatta be könyvtárát, a szombathelyi Berzsenyi Dániel Könyvtárat. Az effajta bemutatkozásokra, beszélgetésekre nagy szükség van, mivel egyre kevesebb a lehetőség a tényleges tapasztalatcsere-látogatásokra.

o o o

Április 13-14-15-én Debrecenben a három megye (Borsod-Abaúj-Zemplén, Hajdu-Bihar, Szabolcs-Szatmár) olvasótábori kiscsoportvezetői részére szervezett továbbképzési napokon sikerrel mutatkozott be **T ó t h G y u l á n é**, a II.Rákóczi Ferenc Könyvtár Gyermekkönyvtárának vezetője. Bemutató kiscsoportfoglalkozásának programja: Kodály: Hány János című daljátékának komplex-kreatív feldolgozása volt.

o o o

A Miskolci Városi Könyvtár és a Magyar Írók Szövetségének Észak-Magyarországi Csoportja a miskolci szellemi élet pezsdítése céljával rendezte meg április 16-án a Miskolci Galériában **B r a o k ó I s t - v á n** miskolci újságíró új kötetének ankétját **MISKOLCI RIPORTOK** címmel. A beszélgetést **P a p p L a j o s**, a Napjaink főszerkesztője vezette.

o o o

A Városi Könyvtár József Attila Fiókkönyvtárának kiállítótermében "**D e m e t e r I s t v á n** festőművész **e m l é k k i á l l í t á s**" nyílt április 19-én. A kiállítást június 9-ig lehetett megtekinteni. A művész tiszteletére ugyanitt **e m l é k e s t e t** rendeztek május 21-én, ahol dr. **V é g v á r i L a j o s** művészettörténész és **K u l - o s á r I m r e** színművész közreműködése, valamint Gulyás János és Mátis László: "Elnevezték prófétának" című (Demeter Istvánról készített) kisfilm levetítése tette az ünnepséget emlékezetessé.

o o o

A II. Rákóczi Ferenc Könyvtár Zeneműtára ajánló bibliográfiát készített **B á r d o s L a j o s** zeneszerző születésének 85. évfordulójára. A bibliográfia a Zeneműtár "Fonotéka kortárs zenei sorozatában" látott napvilágot. Tokajban, április 28-án, a Bárdos Lajos tiszteletére rendezett megyei szakközépiskolai kórustalálkozón minden résztvevő kórustag emlékül kapta az ajánló bibliográfiát.

o o o

A Laki Községi Könyvtárban 1984. április 29-én "Laki szöttesek és keresztaszemes vászonhímzések" címmel diavetítéses előadást tartottak: dr. **F ü g e d i M á r t a** muzeológus és **L u k á o s L á s z l ó** szövőmester, kurityáni könyvtárvezető.

o o o

Az Edelényi Nagyközségi Könyvtár Lányok-Asszonyok könyvbarátkörében is nagy sikert aratott a "Laki szöttesek és keresztaszemes vászonhímzések" kiállítás és történeti ismertetése, amelyet ebben a körben **L u - k á o s L á s z l ó** szövőmester, a kurityáni könyvtár vezetője tartott. A kiállítást sokan megtekintették és gyönyörködtek a századforduló

népi díszítő munkáiban.

o o o

A II. Rákóczi Ferenc Könyvtár KISZ-alapszervezetének fiataljai a könyvtári kollektívának május 1. tiszteletére műsoros ünnepséget rendeztek. A műsor a munkatársak körében nagy tetszést aratott.

o o o

A felszabadulás 40. évfordulójának tiszteletére meghirdetett Kell a jó könyv olvasómozgalom keretében, - a pályázat könyveinek alapján - központilag szerkesztett műsor készült. A műsort B a k o s i G y ö r g y irodalomtörténész bevezetésével és fővárosi színészek közreműködésével májusban bemutatták Sátoraljaújhelyen és Sárospatakon. Az előadásokat a Sátoraljaújhelyi Városi Könyvtár és a Sárospataki Városi Könyvtár szocialista brigádok részére szervezte.

o o o
II. RÁKÓCZI FERENC
MEGYEI ÉS VÁROSI
KÖNYVTÁR

A mezőcsáti Kiss József Nagyközségi Művelődési Központ és Könyvtár az általános iskola 5. és 6. osztályos tanulói részére májusban rendező irodalomórákat szervezett. S e l l e i Z o l t á n előadóművész "Mintha pásztortűz ég..." és "Bolond Istók" című önálló műsorait mutatta be.

o o o

A Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Tanács VB. Művelődési Osztálya, a Rónai Sándor Megyei Művelődési Központ, a Pedagógus Továbbképző Intézet, a KÓTA Borsod megyei Szervezete és a II. Rákóczi Ferenc Könyvtár Zeneműtára a Megyei Könyvtárban május 5-én karnagy klubfoglalkozást tartott. A bemutató előadást S z a b ó D é n e s karnagy tartotta a nyíregyházi 4.sz. Általános Iskola zenetagozatos kórusának közreműködésével.

o o o

A Miskolci Új Zenei Műhely (a MUZM) a II. Rákóczi Ferenc Könyvtárban május 9-én koncertet adott. A műsorban Sárly, Fehér György, Dallapiccola, Berio és Rzewski művek hangzottak el. Közreműködött: a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola hallgatóinak együttese.

o o o

A Városi Könyvtár Szabó Lőrinc Fiókkönyvtára és a Miskolci Galéria Kőrösi Csoma Sándor születésének 200. évfordulója alkalmából "Kőrösi Csoma Sándor műveltségi versenyt" hirdetett szocialista brigádok részére. A verseny keretében 6 előadásra került sor. Az előadók neves miskolci szakemberek voltak: Dr. Csorba Csaba, a Megyei Levéltár igazgatója, dr. Bod Andorné tanár, Kisgyörgy István tanár, dr. Végvári Lajos professzor, Pogonyi Lászlóné tanár, Demeter Gyula tanár. A versenyben résztvevő 30 szocialista brigádnak a hallottak alapján szellemi totót kellett kitöltenie. A zárórendezvényre ünnepélyes keretek között június 4-én a Szabó Lőrinc Kertben került sor, ahol értékelték és jutalmazták a versenyben résztvevők munkáját, és műsort adtak Kőrösi Csoma Sándor emlékének tiszteletére.

o o o

A Miskolci Új Zenei Műhely Budapesten, az OSZK tükörtermében június 13-án bemutatkozó hangversenyt rendezett. Művészeti vezető Selmeozsi György karnagy volt.

o o o

A tervek szerint 1984. nyarán a megyében 16 olvasótábor működik majd. Szervezői könyvtárak, művelődési házak és szakmunkásképző intézetek.

o o o

A mezőkövesdi városkörzetben a könyvtári-közművelődési épületek állapota változatos képet mutat: Folyamatosan épül a sályi és a szent-istváni művelődési komplexum. A borsodivánkai, a cserépfalui, a szent-istváni, a tibolddaróci és a kácsi művelődési intézmények felújítását tervezik megyei és helyi anyagi ráfordítással. Sajnos, a mezőkeresztesi könyvtár épületét a napokban nyilvánítják életveszélyessé. Mezőkereszte-

sen - nagyköztség lévén - csak egy új épület oldaná meg a könyvtár megnyugtató elhelyezését. A tiszavalki könyvtáráépület is rászorulna a renoválásra, de ebben az évben sajnos, nem jutott rá pénz.

o o o

A II. Rákóczi Ferenc Könyvtár Gyermekkönyvtárának rendezésében 1984. szeptember 19-20-21-én Miskolcon körül sor három megye (Borsod-Abaúj-Zemplén, Hajdu-Bihar és Szabolcs-Szatmár) gyermekkönyvtárosainak továbbképzésére. A háromnapos program központi témája: a versek és (nem) olvasóik.

o o o

Az Ünnepi Könyvhét idei rendezvénysorozatára május 25 - június 1. között került sor, de megyénkben már május 21-től kezdve a Könyvhét jegyében zajlottak a rendezvények. A Miskolc városi megnyitó ünnepséget a könyvtérre alakított Szabadság téren május 25-én rendezték meg. A megnyitó beszédet dr. Kovács László, az MSZMP Városi Bizottságának titkára tartotta. A rendezvényen közreműködött Mihályi Győző, a Miskolci Nemzeti Színház művésze és az Ávas Fúvós együttes.

A megyei rendezvénysorozatot május 26-án Sárospatakon Porkó - Iá b A l b e r t, a Megyei Tanács elnökhelyettese nyitotta meg. A Rákóczi Várban megrendezett ünnepségen köszöntőt mondott Takács Gyula, a Sárospataki Városi Tanács elnöke, és szép műsort mutattak be az Esze Tamás Általános Iskola tanulói.

A megyében mintegy 90 rendezvény volt. A Magyar Írók Szövetségének és a helyi írócsoportnak a Napjainkban és a Keletben alkotó tagjai találkoztak a könyvszerető emberekkel. Vendégeink voltak: Asperján György, Balogh Attila, Balogh Béla, Baranyi Ferenc, Baráth Lajos, Bárczy János, Bényey József, Bihari Klára, Bozók Éva, Cseh Károly, Csorba Piroska, Fecske Csaba, Fekete Gyula, Fodor András, Földessiné Szabó Gyöngyi, Furmann Imre, Gárdos Piroska, Gergeley Mihály, Gyurkovics Tibor, Hajdu Gábor, Hegyi József, Hernádi Gyula, Horgas Béla, Jókai Anna, Juhász József, Kabdebó Lóránt, Kalász László, Kiss Ferenc, Kolozsvári Grandpierre Emil, Kolozsvári Papp László, Laboda Kálmán, Laktos Menyhért, Levente Júlia, Madár János, Páskándi Géza, Patay László, Pető Margit, Raposányi László

ló, R a t k ó József, S e r f ő z ő Simon, T a k á o s Tibor,
T ó b i á s Áron, U t r y Attila, Cs. V a r g a István, W i r t
Lajos, Z s o l d o s Péter.

Rajtuk kívül színészek, előadóművészek tették emlékezetessé a könyv-
heti alkalmakat.

Kiemelkedő sikerű rendezvények voltak: Miskolcon a Megyei Könyvtár-
ban S e r f ő z ő S i m o n önálló estje. A versek avatott értő
tolmácsolója K u l o s á r I m r e , a Miskolci Nemzeti Színház mű-
vésze volt, aki szuggesztivitásával magával ragadta a nagyszámú érdeklődő közönséget;

Szentistvánon P e t ő M a r g i t elsőkönyves írónőnek, a Rozma-
ringnak ága - virágnak virága című könyv szerzőjének rendeztek nagysikerű találkozót. Szentistvánon ez alkalommal 700 kötet talált gazdára, az írónő nem győzött dedikálni;

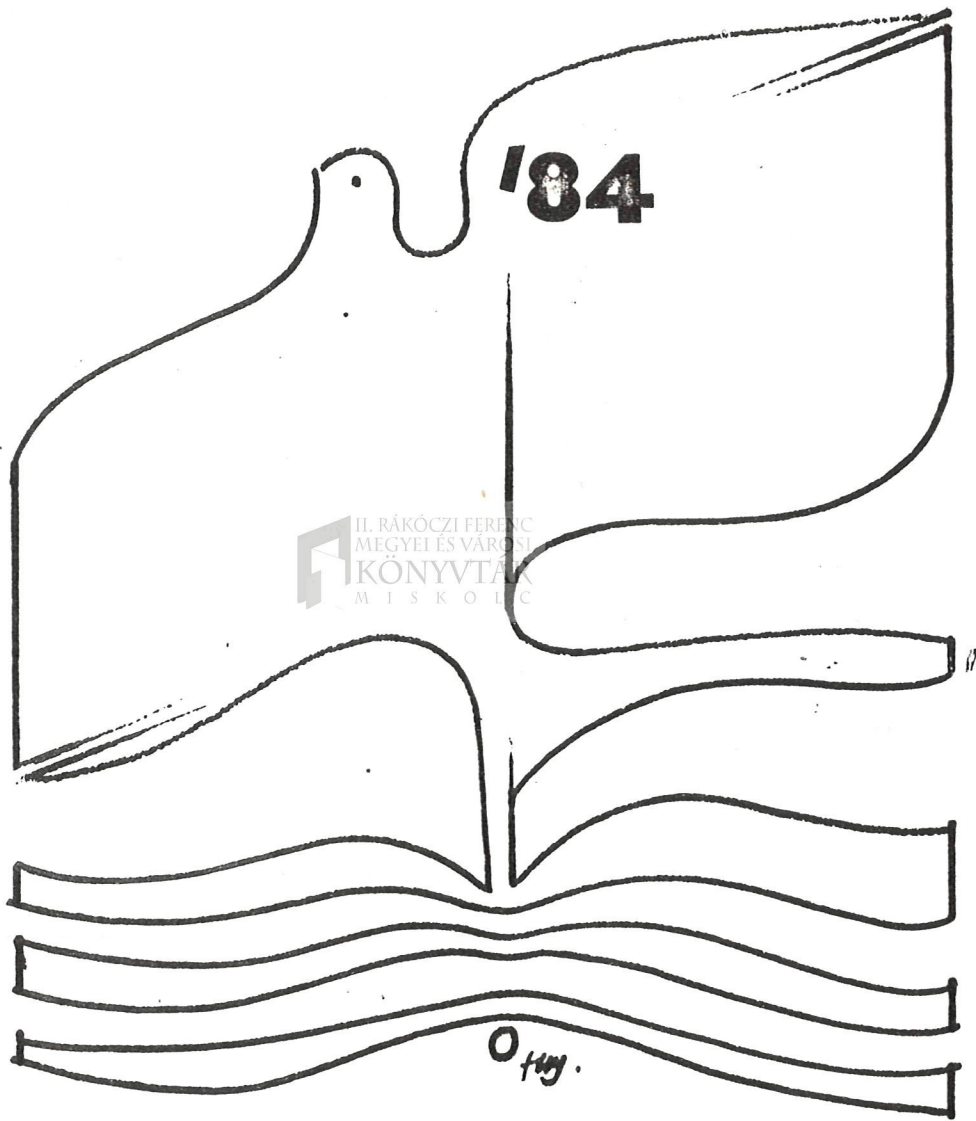
Leninvárosban F ő l d e s i n é S z a b ó G y ö n g y i, az Olim-
pikonok önmagukról és a sportról című könyv szerzőjének volt nagyon aktív, érdeklődő közönsége. Jól szervezett külön dedikálási alkalmak voltak A s p e r j á n G y ö r g y n e k, F ő l d e s i n é S z a b ó G y ö n g y i n e k, B á r o z y J á n o s n a k, H o r g a s B é l á n a k és L e v e n d e l J ú l i á n a k;

Szerencsen B i h a r i K l á r a találkozójának és B é n y e i J ó z s e f gimnáziumi rendhagyó irodalomórájának volt nagyon jó visszhangja;

Elismerően szóltak a szervezők megyénk szülöttének G e r g e l y M i h á l y n a k taktaharkányi és sajtóvamosi találkozójáról;

Sárospatakon F o d o r A n d r á s jól sikerült találkozóját kell megemlítenünk.

HUBAY ÁGNES

'84

II. RÁKÓCZI FERENC
MEGYEI ÉS VÁROSI
KÖNYVTÁR
MISKOLC

O. fgy.

KÖNYVTÁRAINKRÓL IRTÁK

1983 november 1 - 1984 május 1.

BARTA Erzsébet: Fókuszban: A közművelődési könyvtárak munkája. = Ózdi Vasas. 1983. 24.évf. 47.sz. 4.p.

BARTA Erzsébet: A közoktatási könyvtárak munkája. = Ózdi Vasas. 1983. 24.évf. 48.sz. 4.p.

Ózd

BENEDEK Miklós: Az elsődíjas kurityáni bányászkönyvtár. = Észak-Magyarország. 1984. 40.évf. 35.sz. 4.p.

Az Olvasó Ifjúságért pályázat első díját nyerte a kurityáni November 7. Művelődési Ház és Könyvtár

BENEDEK Miklós: Fő feladat: a munkások olvasóvá nevelése. = Észak-Magyarország. 1984. 40.évf. 72.sz. 4.p.

Borsod megye szakszervezeti könyvtárai
Olvasópályázatok

CSUTORÁS Annamária: "Cekker-könyvtár". = Észak-Magyarország. 1983. 39. évf. 25.sz. 4.p.

A miskolci megyei könyvtár háztól-házig szolgáltatása idős emberek számára

CSUTORÁS Annamária: A könyvtár is változik. Beszélgetés a megyei könyvtárban. = Észak-Magyarország. 1984. 40.évf. 11.sz. 4.p.

CSUTORÁS Annamária: Miről informál az Információ? = Észak-Magyarország. 1983. 39.évf. 268.sz. 4.p.

Miskolc

A megyei könyvtár információs szolgálata

Délutáni beszélgetés a könyvtárban. = Észak-Magyarország. 1984. 40.évf. 38.sz. 4.p.

Kortárs-est Miskolcon, a megyei könyvtárban

Gyermekkönyvtári hét. = Déli Hírlap. 1983. 15.évf. 286.sz. 2.p.

A Miskolci Városi Könyvtár rendezésében

Helytörténészek műhelyében. = Déli Hírlap. 1983. 15.évf. 282.sz. 2.p.
A miskolci megyei könyvtár helyismereti műhelynapjáról

Jól működnek a szakszervezeti könyvtárak Borsod megyében. = Népszabadság. 1983. 41.évf. 290.sz. 6.p.

Kisugárzás. Az NME központi könyvtára és a környezet kapcsolataiból. = Észak-Magyarország. 1984. 40.évf. 30.sz. 4.p.

Nehézipari Műszaki Egyetem könyvtárának szolgáltatásai

LUKÁCS László: A kulturális vállalás becsülete. = Borsodi Bányász. 1984. 27.évf. 15.sz. 4.p.

Adorján Zsolt beszélgetése --val, a kurityáni November 7. Művelődési Ház és Könyvtár könyvtárosával

MAKAI Márta: Hangoskönyvtár Miskolcon. = Déli Hírlap. 1984. 16.évf. 50.sz. 2.p.

Városi Könyvtár, Miskolc

Vakok és gyengénlátók könyvellátása

Mérlegen a munkáskönyvtárak. = Észak-Magyarország. 1983. 39.évf. 263.sz. 4.p.

MIHALKÓ Zoltánné: Könyvtár a lakosságért. = Leninvárosi Krónika. 1984. 2.évf. 9.sz. 4.p.

Leninváros

Városi Könyvtár

TÉNAGY József: Gondok és tervek Tokajban. = Észak-Magyarország. 1984. 40.évf. 54.sz. 4.p.

Könyvtárügy

TÓTH Magdolna: Gyermekkönyvtári napok. = Észak-Magyarország. 1983. 39. évf. 278.sz. 4.p.

A Miskolci Városi Könyvtár rendezésében december 5-től 9-ig

IRODALOMKUTATÁSOK A MEGYEI KÖNYVTÁRBAN

(1983 november 1 - 1984 május 31.)

1. Agglomeráció. 27 tétel.
2. Kiss Dénes munkássága. 55 tétel.
3. Szertorna elemek oktatásának módszertana az általános iskolában. 20 tétel.
4. Közösségi nevelés az általános iskolában és az úttörő szervezetben. 45 tétel.
5. Prohászka Lajosról és pedagógiai munkásságáról. 12 tétel.
6. A Béke Világtanácsról. 20 tétel.
7. Hazaszeretetre nevelés, nemzeti értékeinek megőrzésére való nevelés. 27 tétel.
8. Hogyan váltak a mérgek gyógyszeré. 15 tétel.
9. A tanulók képességfejlesztési lehetőségei a "szőlő metszése" téma tanításához. 28 tétel.

Helyismereti irodalomkutatások

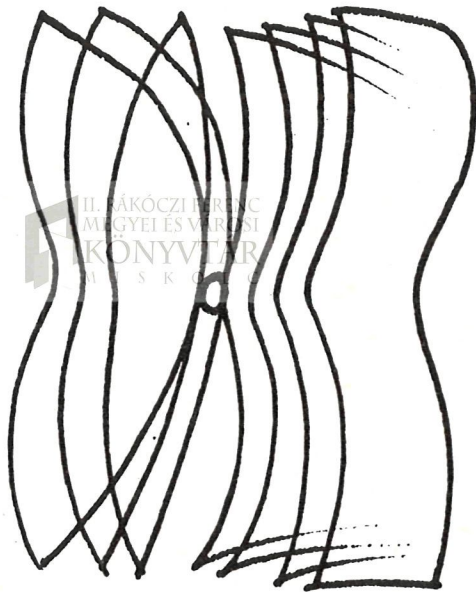
1983 október - 1984 május

10. Borsod-Abaúj-Zemplén megyéről az országos és a helyi sajtóban 1983-ban megjelent cikkek megoszlása.
11. Borsod megye fejlődése az utóbbi évtizedekben. 38 tétel.
12. A Bükk hegység. 44 tétel.
13. A bükki ősember. 13 tétel.
14. Miskolc és környéke településfejlesztése, ipara, ipari települései, telephelyek megválasztásának okai. 26 tétel.
15. A miskolci cigányok története és mai helyzete. 20 tétel.
16. Putnok ipara és kereskedelme a kezdetektől 1945-ig. 8 tétel.
17. Sajóvelezd története. 18 tétel.
18. Talajviszonyok, talajvédelem és az eróziós jelenségek Borsodban. 20 tétel.
19. Testvérmegyei kapcsolatok 1970-1983. 109 tétel.
20. A tokaaji írótaborról megjelent írások. (1972-1983) 102 tétel.

----- o -----

Önállóan megjelent bibliográfiák:

Dayka Gábor-bibliográfia Irodalmi arcképvázlatok 4.

II. RÁKÓCZI FERENC
MÉGYEI ÉS VÁROSI
KÖNYVTÁR
MISKOLC

JOGSZABÁLYOK A MŰVELŐDÉSI KÖZLÖNY 1983. és 1984. ÉVI SZÁMAIBÓL

(Lezárva 1984 május 28.)

A jogszabály száma és tárgya	Helye a Műv.Közl.-ben
- 22/1983./VII.28./ PM számú rendelet a munkabérfizetési napok megállapításáról	XXVII. évf. 20.sz. 1983. okt.25. 1121.p.
- 36/1983./okt.27./ MT számú rendelet a Munka Törvénykönyv végrehajtásáról szóló 48/1979./XII.1./ MT sz. rendelet módosításáról	XXVII. évf. 22.sz. 1983. nov. 23. 1160.p.
- 42/1983./XI.12./ MT számú rendelet a munkabérfizetésének a bérrendszerbe való beépítéséről	XXVII. évf. 24.sz. 1983. dec. 22. 1224.p.
- 47/1983./XI.20./ MT számú rendelet a társadalombiztosításról szóló 1975 évi II. törvény végrehajtása tárgyában kiadott 17/1975./VI.14./ MT számú rendelet módosításáról	XXVII. évf. 24.sz. 1983. dec. 22. 1226.p.
- 10/1983./XI.12./ ÁBMH számú rendelkezés a munkabérfizetés bérekbe történő beépítésével kapcsolatos báziskorrekciókról	XXVII. évf. 24.sz. 1983. dec. 22. 1252.p.
- 13/1983./XII.17./ ÁBMH számú rendelkezés az egyes közművelődési tevékenységek díjazásáról	XXVIII. évf. 4.sz. 1984. III.12. 235.p.
- 24/1983./XII.17./ ÁBMH számú rendelkezés a közművelődési intézmények dolgozóinak munkabérről	XXVIII. évf. 4.sz. 1984. márc. 12. 259.p.
- 3/1984./I.1./ ÁBMH számú rendelkezés a munkaügyi döntőbizottságok szervezéséről és eljárásáról szóló 19/1979./XII.1./ MÜM számú rendelet módosításáról	XXVIII. évf. 4.sz. 1984. márc. 12. 283.p.

- 4/1983./XII.20./ SZOT számú szabályzat a társadalombiztosításról szóló 1975. évf. II. törvény és a 17/1975./VI.14./ MT számú rendelet végrehajtása tárgyában kiadott 3/1975./VI.14./ SZOT számú szabályzat, valamint a gyermekgondozási segélyről szóló 1/1982./IV.16./ MT számú rendelet végrehajtásáról rendelkező 2/1982./IV.26./ SZOT számú szabályzat módosításáról

XXVIII. évf. 4.sz.
1984. márc. 12. 284.p.
 - 2/1984./I.1./ ÁBMH számú rendelkezés a munkakönyvek kiállításáról, kezeléséről, nyilvántartásáról, a munkakönyvbe történő bejegyzésekről szóló 12/1967./X.20./ MÜM számú rendelet kiegészítéséről és módosításáról

XXVIII. évf. 7.sz.
1984. ápr. 13. 448.p.
 - 18/1984./III.31./ MT számú rendelet a munkavédelemről szóló 47/1979./XI.30./ MT számú rendelet módosításáról

XXVIII. évf. 9. sz.
1984. máj. 28. 419.p.
 - 1009/1984./III.31./ Mt.h. számú határozat a társadalombiztosítás szervezetéről és irányításáról

XXVIII. évf. 9. sz.
1984. máj. 28. 420.p.
- K Ö Z L E M É N Y E K:**
- A Közművelődési Alap céltámogatási keretéből történő igénylésekről

XXVIII. évf. 5.sz.
1984. márc. 19. 341.p.
 - A Művelődési Minisztérium 1984. évi statisztikai beszámolási rendszere

XXVIII. évf. 6.sz.
1984. ápr. 10. 377.p.

B O R S O D I
KÖNYVTÁRI HIRADÓ

T A R T A L O M

Emlékülés Szőnyi László születésének 60. évfordulójára -----	1
Hubay László: Emlékeim Szőnyi Lászlóról -----	3
Slezsák Imre: "Ő indított el könyvtári pályafutásomon..." -----	7
Győri Erzsébet: In memoriam Szőnyi László -----	11
Gulyás János: Az abauji olvasó népért -----	13
Slezsák Imre: A könyvtárak segítése nemcsak kötelesség... -----	18
Hubay Ágnes: Az Olvasó Ifjúságért pályázat 1980-1983. -----	21
Pócsi Gusztáv: Borsod-Abaúj-Zemplén megye községi könyvtárai- nak tárgyi és személyi feltételei -----	25
Szilágyi Sándorné: Gondolatok a megye tanácsai könyvtárainak 1983. évi statisztikai adatairól -----	37
Események - hírek 1984. -----	43
Könyvtárainkról írták -----	55
Irodalomkutatások a Megyei Könyvtárban -----	57
Jogszabályok a Művelődési Közlönyből -----	59

A grafikák FELEDY GYULA alkotásai

C I K K E I N K S Z E R Z Ő I

GULYÁS JÁNOS, az Enosi Városi Könyvtár igazgatója,
GYÓRI ERZSÉBET, a Könyvtárellátó főosztályvezetője,
HUBAY ÁGNES, a II.Rákóczi Ferenc Könyvtár főmunkatársa,
HUBAY LÁSZLÓ, az SZMT Központi Könyvtárának igazgatóhelyettese,
PÓCSI GUSZTÁV, a II.Rákóczi Ferenc Könyvtár osztályvezetője,
SLEZSÁK IMRE, az Edelényi Nagyközségi Könyvtár igazgatója,
SZILÁGYI SÁNDORNÉ, a II.Rákóczi Ferenc Könyvtár munkatársa.

Készült a II.Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtár
Sokszorosító üzemében 450 példányban
A/4 méretben. Rot.eng.sz.: 149/1984.

ISSN 0236-8013